

Sammanträdande organ

Kommunfullmäktige

Tid

2018-02-12 kl. 18:00

Plats

Safiren, Drottninggatan 19 Katrineholm

Ärende

Beteckning

1.	Allmänhetens fråga		
2.	Protokollsjustering		
3.	Sammanträdets laga tillkomst		
4.	Val av ersättare i bildningsnämnden	KS/2017:575	2
5.	Entledigande av ledamot i bildningsnämnden	KS/2018:30	3
6.	Entledigande av ledamot i Katrineholm Vatten och avfall AB	KS/2018:31	4
7.	Handlingsplan för dagvatten 2018-2021	KS/2017:353	5
8.	Svar på motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar under 2017/2018	KS/2017:234	52
9.	Svar på motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun	KS/2017:442	61
10.	Meddelanden		69

Torgerd Jansson
Ordförande

Marie Sandström Koski
Sekreterare

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN
Kommunstyrelsens kansli

TJÄNSTESKRIVELSE

1 (1)

Datum
2018-01-26

Vår beteckning
KS/2017:575 - 111

Vår handläggare
Karin Österman Sundell

Ert datum

Er beteckning

Kommunfullmäktige

Val av ersättare i bildningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige väljer Göran Sveningsson (V) till ersättare i bildningsnämnden för tiden till och med den 31 december 2018.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet har en vakant plats som ersättare i bildningsnämnden och nominerar nu Göran Sveningsson (V) som ny ersättare i bildningsnämnden.

Karin Österman Sundell
Registrator

*Beslutet skickas till:
Göran Sveningsson
Bildningsnämnden
Löneenheten
Troman
Lex
Akten*

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN
Kommunstyrelsens kansli

Vår handläggare
Karin Österman Sundell

TJÄNSTESKRIVELSE

1 (1)

Datum
2018-01-22

Vår beteckning
KS/2018:30 - 111

Ert datum

Er beteckning

Kommunfullmäktige

Entledigande av ledamot i bildningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige entledigar Christin Hagberg (S) från uppdraget som ledamot i bildningsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Christin Hagberg (S) har i skrivelse daterad 2018-01-16 begärt att få bli entledigad från sitt uppdrag som ledamot i bildningsnämnden.

Karin Österman Sundell
Registrator

*Beslutet skickas till:
Christin Hagberg
Bildningsnämnden
Löneenheten
Troman
Lex
Akten*

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN
Kommunstyrelsens kansli

Vår handläggare
Karin Österman Sundell

TJÄNSTESKRIVELSE

1 (1)

Datum
2018-01-22

Vår beteckning
KS/2018:31 - 111

Ert datum

Er beteckning

Kommunfullmäktige

Entledigande av ledamot i Katrineholm Vatten och Avfall AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige entledigar Christin Hagberg (S) från uppdraget som ledamot i Katrineholm Vatten och Avfall AB.

Sammanfattning av ärendet

Christin Hagberg (S) har i skrivelse daterad 2018-01-16 begärt att få bli entledigad från sitt uppdrag som ledamot i Katrineholm Vatten och Avfall AB.

Karin Österman Sundell
Registrator

*Beslutet skickas till:
Christin Hagberg
Katrineholm Vatten och Avfall AB
Löneenheten
Troman
Lex
Akten*

§ 5

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021 (KS/2017:353)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer förslag till Handlingsplan för dagvatten 2018-2021, bestående av handlingsplan med tillhörande bilagor. Handlingsplanen träder i kraft den 1 mars 2018.

Reservation

Mot beslutet och till förmån för sitt eget yrkande reserverar sig Inger Fredriksson (C). Den skriftliga reservationen redovisas som bilaga A.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog i mars 2015 ”Dagvattenpolicy – Riktlinjer för dagvattenhantering i Katrineholms kommun”. Som följd av det beslutet har nu Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat fram en handlingsplan för dagvatten med tillhörande bilaga. Planen har tagits fram i samverkan med representanter från service- och teknikförvaltningen och Sörmland Vatten och Avfall AB. Berörda nämnder och bolag har givits möjlighet att yttra sig över innehållet i handlingsplanen inklusive bilagor. Handlingsplanen har varit ute på remiss och de inkomna synpunkterna har övervägts och infogats i handlingen enligt bifogad samrådsredogörelse.

Ärendets handlingar

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2017-11-17
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021, bilagor
- Samrådsredogörelse, Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Kommunstyrelsens överläggning

Under kommunstyrelsens överläggning yttrar sig Nicklas Adamsson (MP), Göran Dahlström (S), Lars Härnström (M), Inger Fredriksson (C), Ylva G Karlsson (MP), Jesper Ek (L), Sten Holmgren (C), Ewa Callhammar (L) samt miljöstrategen/kommunekologen Linda Aldebert och förvaltningschefen Stefan Jansson.

Förslag och yrkande

Inger Fredriksson (C) yrkar att en ny punkt införs, bland ställningstagandena i handlingsplanen angående rening av dagvatten, enligt följande: konstgräs/plastgräs ska inte förekomma i gaturummet.

Lars Härnström (M) yrkar avslag på detta.

Beslutsgång

Efter avslutad överläggning ställer ordföranden proposition på förvaltningens förslag och finner att styrelsen biträder detta. Därefter ställer han proposition på Inger Fredrikssons (C) tilläggsyrkande och finner att styrelsen avslår detta.

Beslutet skickas till:

Akten

DNR KS/2017:353-435

Reservation angående Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Av handlingsplanen för dagvatten framkommer att dagvatten ska hanteras lokalt och gärna genom infiltration, där grön växtlighet kan ta upp föroreningar och förhindra att de kommer ut i grundvattnet.

Detta talar för att kommunen ska värna om grönytorna för avvattning och "avgiftning".

Under hösten 2017 ersatte Katrineholms kommun vissa grönytor längs den tidigare genomfarten med plastgräs. Det är ett dött material som inte levererar några ekosystemtjänster i form av avvattning eller genom att ta upp föroreningar. Konstgräset motverkar därmed handlingsplanens syfte.

Mot bakgrund av detta, gjorde Centerpartiet följande tilläggsyrkande till förslaget:

Att en ny punkt införs bland ställningstagandena (sidan 7 i Handlingsplanen) angående rening av dagvatten enligt följande:

- Konstgräs/plastgräs ska inte förekomma i gaturummet.

Då förslaget till tilläggsyrkande avlogs, reserverar jag mig mot beslutet.

Katrineholm 24 januari 2018

Inger Fredriksson, Centerpartiet

Kommunstyrelsen

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa förslag till Handlingsplan för dagvatten 2018-2021, bestående av handlingsplan med tillhörande bilagor. Handlingsplanen träder i kraft den 1 mars 2018.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog i mars 2015 ”Dagvattenpolicy – Riktlinjer för dagvattenhantering i Katrineholms kommun”. Som följd av det beslutet har nu Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat fram en handlingsplan för dagvatten med tillhörande bilaga. Planen har tagits fram i samverkan med representanter från service- och teknikförvaltningen och Sörmland Vatten och Avfall AB. Berörda nämnder och bolag har givits möjlighet att yttra sig över innehållet i handlingsplanen inklusive bilagor. Handlingsplanen har varit ute på remiss och de inkomna synpunkter har övervägts och infogats i handlingen enligt bifogad samrådsredogörelse.

Ärendets handlingar

- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021, bilagor
- Samrådsredogörelse, Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Ärendebeskrivning

Katrineholms kommun växer och i takt med det skapas nya hårdgjorda ytor vars dagvatten behöver tas omhand. Omhändertagandet sker i ett begränsat befintligt ledningssystem. Detta i kombination med att sannolikheten för kraftiga regn förväntas öka i framtiden, ställer högre krav på omhändertagandet än tidigare.

Syftet med handlingsplanen är att föroreningsmängderna och risken för översvämningsskador ska minska, samt att tydliggöra och underlätta arbetet med dagvattenfrågor. Handlingsplanen syftar vidare till att riktlinjerna i dagvattenpolicyn och miljö kvalitetsnormerna följs.

Förvaltningens bedömning

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021 är framtagen med bred förankring och har dessutom gått på remissen med sändlista till service- och tekniknämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och turismnämnden, kommunstyrelsen, KIAB, KFAB, SVVA, och VSR.

Handlingsplanen bedöms som väl genomarbetad och förankrad i både Katrineholms kommuns organisationer samt hos Sörmland Vatten och Avfall AB.

Linda Aldebert
Miljöstrateg/Kommunekolog

*Beslutet skickas till:
service- och tekniknämnden
bygg- och miljönämnden
kultur- och turismnämnden,
KFAB
KIAB
Sörmland Vatten AB
Västra Sörmlands räddningstjänst
Akten*

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Katrineholms kommun

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Bakgrund	3
Avgränsning	3
Nuläge	4
Hållbar dagvattenhantering	4
LOD	4
Dagvatten i planerings- och projekteringsfasen	5
Dagvatten som positivt inslag i stadsmiljön	6
Rening av dagvatten	7
Klassificering av dagvatten	7
Riktvärden för dagvatten	8
Höga flöden	9
Skötsel och kontroll	11
Genomförande	11
Åtgärder	11

Inledning

Katrineholms kommun växer och i takt med det skapas nya hårdgjorda ytor vars dagvatten behöver tas om hand. Omhändertagandet sker i ett begränsat befintligt ledningssystem. Detta, i kombination med att sannolikheten för kraftiga regn förväntas öka i framtiden, ställer högre krav på omhändertagandet av dagvatten än tidigare.

Nya krav innebär att översvämningar ska förebyggas (EU:s översvämningsdirektiv) och negativ påverkan på yt- och grundvattnets kvalitet från dagvatten ska utebli (EU:s vattendirektiv). I plan- och bygglagen har klimatfrågan och risk för översvämning lyfts fram (PBL kap 2 § 3 och 5). Svenskt Vatten har kommit med nya anvisningar om hållbar dag- och dränvattenhantering – råd vid planering och utformning (publikation P105, Svenskt Vatten 2011).

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att föroreningsmängderna och risken för översvämningsskador ska minska, samt att tydliggöra och underlätta arbetet med dagvattenfrågor. Handlingsplanen syftar vidare till att riktlinjerna i dagvattenpolicyn och miljö kvalitetsnormerna för vatten följs.

Bakgrund

Dagvattensystem måste kunna hantera de vattenmängder som uppkommer, samtidigt som de ska hindra att allt för stora mängder föroreningar tar sig till recipienter. Om ledningar, diken och andra installerade dagvattenlösningar inte har tillräcklig kapacitet ökar risken för dyra skador eller katastrofer.

Den 16 mars 2015 § 120, antog kommunfullmäktige en dagvattenpolicy. I den redovisas riktlinjer för dagvattenhantering och ansvarsfördelning. Vidare uppdrogs till kommunstyrelsen att samordna arbetet med att ta fram en handlingsplan för dagvatten.

Dagvattenfrågan i kommunen har tidigare behandlats i 1998: års förslag: ”Katrineholms kommun, Dagvattenstrategi – Etapp 1”. Detta dokument innehåller en lägesbeskrivning av dagvattensituationen i Katrineholm, men antogs aldrig.

Utifrån de problemställningar som lyftes i dokumentet, gjordes en utredning med förslag på åtgärder: Dagvattenutredning, Katrineholm, Sweco, 2008-02-20.

Denna handlingsplan baseras i stor utsträckning på dokumentet från 1998 eftersom stora delar av informationen däri fortfarande är användbar. På så sätt kan mer tid läggas på de presenterade åtgärderna. Nya utredningar och beräkningar behöver dock genomföras för att få ett aktuellt empiriskt material att jobba med.

Avgränsning

Handlingsplanen omfattar dagvatten inom hela Katrineholms kommun, men tyngdpunkten ligger inom *verksamhetsområde* för dagvatten, samt de områden som kommunen har väghållar- eller markägaransvar för. Utanför verksamhetsområdet är det fastighetsägare, samfälligheter, dikesföreningar, väghållare med mera, som har ansvaret för att hanteringen sker på ett sätt som uppfyller miljömål och lagstiftning.

Handlingsplanen gäller främst för all nytillkommande bebyggelse och större förändringar i befintlig bebyggelse. Befintlig bebyggelse behöver utredas speciellt för att hitta lämpliga och kostnadseffektiva åtgärder för att minskas riskerna med höga flöden och föroreningar.

Genomgående för denna handlingsplan är begreppet ställningstaganden. Dessa ska tolkas som Katrineholms kommuns förhållningssätt gentemot dessa frågor, och ske således spegla hur vi som kommun vill arbeta med dagvattenfrågor i olika skeden.

Nuläge

Allt dagvatten från Katrineholms tätort avrinner till sjöarna Näsnaren, Duveholmssjön, Djulösjön och i viss mån även till Backasjön och Lillsjön, se bilaga 3.

För övriga tätorter rinner dagvattnet ut i närbelägna åar eller sjöar.

Dagvattnet är i huvudsak skilt från spillvattnet, men delar av dagvattennätet är dock fortfarande anslutet till spillvattennätet d.v.s. det avleds till Rosenholms avloppsreningsverk, Åsköpings avloppsreningsverk och från Björkvik till avloppsreningsverket i Vrena. Detta innebär en onödig belastning på avloppsreningsverken och ökar risken för bräddningar, speciellt vid höga nederbörds mängder. Sörmland Vatten arbetar kontinuerligt med att koppla bort dagvattenanslutningar från spillvattennätet.

Hållbar dagvattenhantering

Dagvatten bör ses som en resurs och behandlas med utgångspunkt från ekologiska principer och ett kretsloppsperspektiv. Man bör minska avledandet av dagvatten i ledningssystem och istället, eller i så stor utsträckning som möjligt, sträva efter att använda sig av en kombination av lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) och transport/rening i "öppna dagvattensystem", t.ex. dammar.

Hållbar dagvattenhantering omfattar många olika typer av åtgärder. Den kännetecknas av en "trög" avrinning, infiltration så långt som möjligt, stor flödeskapacitet för extremsituationer via öppna dagvattensystem samt en höjdsättning som skyddar bebyggelsen vid översvämningar.

I dagvattenpolicyn antogs följande riktlinjer:

- LOD ska i första hand väljas
- Påverkan på den naturliga vattenbalansen ska minimeras vid exploatering/byggnation.
- Öppna dagvattenlösningar ska, där det är lämpligt, i första hand tillämpas.
- Förorening av dagvatten ska förebyggas redan vid källan.
- Om dagvattnet har förorenats, så ska det om möjligt inte blandas med renare dagvatten.
- Förorenat dagvatten ska vid behov renas.

LOD

Enligt dagvattenpolicyn ska LOD om möjligt väljas. Syftet är att så mycket som möjligt efterlikna naturens förlopp innan området bebyggdes d.v.s. att grundvattenytan och avrinningen från området inte förändras.

Det innebär främst att dagvattnet infiltreras och/eller fördröjs. Vid infiltration behöver hänsyn tas till markförhållandena. I sand- och moränjordar brukar det inte vara några problem med infiltration, men i lerjordar infiltreras dagvattnet mycket långsamt. Infiltrationsanläggningar ska utformas efter de lokala förutsättningarna och i vissa områden kan bara fördröjning tillämpas.

Ibland kan det av andra skäl vara olämpligt med lokal infiltration t.ex. i vattenskyddsområden, grundvattenförekomster eller om marken är förorenad.

Kring åsen i Katrineholm finns ett grundvattenmagasin som är klassat som vattenförekomst, enligt EU:s vattendirektiv. Här är det extra viktigt att förhindra förorening av grundvattnet. Lokal infiltration är här bara lämpligt från grönytor, takytor (ej obehandlad zink och koppar) och gator med låg trafikmängd. Se karta bilaga 7.

Totalt finns det i Katrineholms kommun 30 grundvattenmagasin som klassas som vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv. Av dessa är 5 stycken registrerade som dricksvattenförekomster enligt 2000/60/EG artikel 7.

Dagvatten i planerings- och projekteringsfasen

Ställningstagande

- Det är viktigt att hanteringen av dag- och dräneringsvatten kommer in tidigt i planeringsprocessen.
- Dagvattenfrågan ska utredas i alla detaljplaner. En fördjupad dagvattenutredning tas fram om det inte tydligt kan motiveras och beskrivas i planen att det inte behövs.
- I dagvattenutredningen anges begränsningar för andel hårdgjord yta och eventuella maxflöden från kvartersmark.

- Förslag på åtgärder för att uppnå kraven ska också beskrivas i dagvattenutredningen.

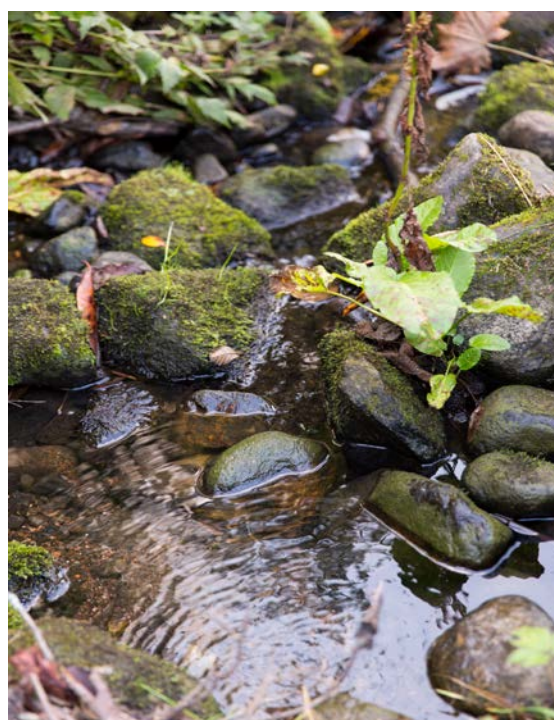
Under hösten 2017 kommer riktlinjer för exploateringsavtal för kommunen att tas fram. Där kommer dagvattenfrågan inklusive ansvar och finansiering att tas upp.

Vid planläggning och exploatering ska dagvattenhanteringen utformas och höjdsättas så att byggnader, infrastruktur och samhällsfunktioner, kan hantera extrem nederbörd med dagens klimat, utan allvarliga skador på bebyggelsen. Ett framtida förändrat klimat med mer intensiva regn behöver också beaktas.

Utänför detaljplanelagt område hanteras dagvattenfrågan i lovgivningen och bygganmälan.

För att få fram så bra fungerande miljöer som möjligt är det viktigt att dagvattenfrågorna lyfts fram tidigt i planarbetet.

Det är betydligt enklare och mer kostnadseffektivt att skapa goda dagvattenlösningar i ny bebyggelse och vid större ombyggnationer än i befintlig miljö.

Dagvatten som positivt inslag i stadsmiljön

Ställningstagande

- Dagvattnet ska ses som en resurs för att skapa attraktiva miljöer. Detta ska utredas i samband med nya detaljplaner.

Enligt den antagna dagvattenpolicyn ska ”Dagvattnet vara en resurs i stadsbyggandet och användas för att höja naturvärden, ge ökad biologisk mångfald, ge möjlighet till rekreation och lek samt höja de arkitektoniska värdena”.

En dagvattenanläggnings gestaltning och utformning är avgörande för hur den uppfattas av allmänheten. En omsorgsfullt gestaltad miljö, med fina detaljer och en hög skötselnivå är viktigt, för att anläggningen ska bli ett attraktivt inslag i miljön och ge en

positiv upplevelse. Det är även viktigt att man beaktar säkerhetsaspekterna vid planeringen av nya anläggningar och tar tillvara på allmänhetens synpunkter där så är möjligt.

Detta kan ske genom att skapa eller komplettera befintliga dagvattenanläggningar med fler funktioner än avledning och rening.

Mångfunktionella ytor kan skapas där området kan användas för flera ändamål t.ex. en gräsyta/bollplan som tillfällig översvämningssyta i samband med extrema regn.

För att säkra att öppna lösningar anpassas till platsen finns följande verktyg för klassificering av gestaltning av dagvattenanläggningar, tabell 1 nedan.

Tabell 1. Olika gestaltningsnivåer för dagvattenanläggningar. Verktyg taget från Norrköpings kommun.

Gestaltningsnivå	Kort beskrivning	Exempel
Gestaltningsnivå 1 (GN1)	Anläggningen ska gestaltas efter platsen, men med fokus på funktion.	Anläggning vid industriområde, landsbygd och i utkanten av tätort.
Gestaltningsnivå 2 (GN2)	Anläggningen har fokus på både dagvattenfunktion och gestaltning, men ej adderade funktioner. Anläggningen är en del av stadsmiljön och ska ha en grad av gestaltning för att anpassas till omgivningen.	Anläggning vid lokalgata, lokalpark, stadsdelspark och naturmark.
Gestaltningsnivå 3 (GN3)	Anläggningen har fokus på dagvattenfunktion och adderade funktioner t ex pedagogik, biologisk mångfald, rekreation. Anläggningen är en del av stadsmiljön och ska ha en hög grad av gestaltning för att anpassas till omgivningen.	Anläggning vid centrumområde och torg, i stadspark eller stadsdelspark.

Rening av dagvatten

Ställningstagande

- Arbeta förebyggande med att begränsa uppkomst av föroreningar vid källan.
- Avskilja förorenade flöden från annat dagvatten så att de mest förorenade flöden kan renas enklare.
- Dagvattensystem ska utformas så att en så stor del som möjligt av föroreningarna avskiljs och bryts ned under vattnets väg till recipienten.
- Rena tillkommande dagvatten så att status i vattenförekomster når eller behåller minst god status.
- Infiltrera dagvatten för att bevara grundvattnets kvantitativa status, men utan att äventyra dess kvalitativa status.
- Vid nybebyggelse bör obehandlad zink, koppar och kadmium undvikas i utvändigt byggnadsmaterial.

Som för många andra punkter inom dagvattenhantering finns inga generella lösningar på problemen. För att lyckas med

punkterna ovan krävs utredningsarbete vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt för den givna platsen. För detta behöver man titta på bl.a. markegenskaper, befintliga dagvattensystem, alternativa lösningar, konsekvenser nedströms, planerade projekt uppströms, reningsbehov etc.

Viktigt att tänka på är att alla recipienter av dagvatten från Katrineholm är påverkade av föroreningar, och insatser behöver därför göras för att skydda dessa.

Se bilaga 3 och 4.

Klassificering av dagvatten

Tabell 2 nedan, och den klassificering som beskrivs, ska inte ses som något absolut, utan är mer en generell bedömning av risken för föroreningar. I det enskilda fallet måste en bedömning göras om det finns något speciellt, som medför en annan klassificering och val av åtgärd. Det kan vara t.ex. viss typ av industri som genererar mycket föroreningar, eller stora takytor av material som kan bidra till förorening. Förutsättningarna för omhändertagande av dagvatten och val av lämplig reningsteknik bör prövas i varje enskilt fall.

Tabell 2. Olika markområdets föroreningsgrad.

Föroreningsgrad	Markanvändning
Låg	Parker, andra grönytor, mindre bostadsområden, gång- och cykelvägar, parkeringsplatser mindre än 50 platser
Måttlig	Större bostadsområden, lokalgator, kontorsområden, parkeringsplatser 50-75 platser
Hög	Starkt trafikerade vägar > 10 000 fordon, parkeringshus, industriområden, parkeringsplatser mer än 75 platser

Riktvärden för dagvatten

Eftersom dagvatten kommer från bl. a. hårdgjorda ytor där föroreningar förekommer, kommer också dagvattnet att innehålla en hel del föroreningar så som tungmetaller, näringsämnen, giftiga organiska ämnen, olja, bakterier och virus.

För att dessa föroreningar inte ska föras vidare ut till recipienter kan någon typ av rening behövas. Det finns ingen generell lösning på detta, och lösningar behöver oftast identifieras från fall till fall. Här behöver reningsbehov och tekniskt möjliga åtgärder identifieras i samband med inventeringar och simuleringar.

Svårigheten ligger även i att alla recipienter runt Katrineholm är påverkade, vilket gör att det krävs insatser på alla plan. En satsning på endast en av recipientsjöarna är inte tillräckligt för att lösa problematiken med föroreningar.

För att nå god status i vattenförekomster enligt EU:s vattendirektiv behöver speciell uppmärksamhet riktas mot prioriterade och särskilt förorenande ämnen. För dessa finns miljö kvalitetsnormer framtagna.

Katrineholm har valt att använda de riktvärden på tillåtna årsmedelhalter som Riktvärdesgruppen har tagit fram i ”Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp, februari 2009”, se tabell 3 nedan. Detta innebär att dagvatten som släpps till recipient inte får överstiga dessa riktvärden.

För att dessa riktvärden ska följas behöver tillsyn och uppföljning ske, och rutiner för detta ska tas fram. **Bygg- och miljönämnden ansvarar för tillsyn av dagvatten.** Det är problematiskt att få tillförlitliga mätningar då dessa bör vara flödesproportionerliga och utförda under en längre tid, något som kan vara kostsamt.

Se bilaga 5 för mer information.

Tabell 3. Tillåtna årsmedelhalter i dagvatten för Katrineholm kommun. Dessa årsmedelhalter är tagna från "Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp, Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms läns landsting, 2009".

Utsläpp till mindre sjöar, vattendrag			
Ämne	Enhet	Nivå utsläpp direkt till vattenförekomst	Nivå utsläpp inom delavrinningsområde
Fosfor (P)	$\mu\text{g/l}$	160	175
Kväve (N)	$\mu\text{g/l}$	2,0	2,5
Bly (Pb)	$\mu\text{g/l}$	8	10
Koppar (Cu)	$\mu\text{g/l}$	18	30
Zink (Zn)	$\mu\text{g/l}$	75	90
Kadmium (Cd)	$\mu\text{g/l}$	0,4	0,5
Krom (Cr)	$\mu\text{g/l}$	10	15
Nickel (Ni)	$\mu\text{g/l}$	15	30
Kvicksilver (Hg)	$\mu\text{g/l}$	0,03	0,07
Suspenderad substans (SS)	mg/l	40	60
Oljeindex (olja)	mg/l	0,4	0,7
Benso(a)pyren² (BaP)	$\mu\text{g/l}$	0,03	0,07

Höga flöden

Ställningstagande

- Vid nybebyggelse/exploatering ska Svensk Vattens branschstandard (P110) för dagvattensystem, i tillämpliga delar följas.
- Säkerställa avrinningsvägar för att förhindra översvämning.
- Vid nyexploatering ska det i ett tidigt skede planeras för avrinningsvägar för dagvatten.
- I befintlig bebyggelse är det viktigt att varje fastighet är ansluten till den allmänna anläggningen för dagvatten eller har en väl fungerande LOD-anläggning.

Förutom att kunna hantera dagens regnmängder, behöver uppmärksamhet även riktas mot framtidens flöden och de

förändringar som kan härledas till klimatförändringar. Även om ingen med säkerhet vet hur framtidens klimat kommer se ut, så pekar majoriteten av alla uppgifter på ett varmare klimat med mer regn för Sveriges del.

Årsmedelnederbörden kommer att öka med 15-25 % och störst ökning sker på vinter och vår med upp till 30 %. Den kraftiga nederbörden kommer att öka; maximal dygnsnederbörd kan öka med 20–30 % och 1-timmesnederbörden kan öka med upp till 35 %.

Med dessa siffror står det klart att mer dagvatten är att förvänta, och denna ökning måste kunna hanteras. Det är därför en viktig utmaning att arbeta med och lämpliga säkerhetsmått bör identifieras och väljas.

Att få in dessa aspekter redan i planeringsfasen gör att hänsyn kan tas till dem på ett bättre sätt, och samhället kommer på sikt att vara bättre anpassat till de förändringar som sker i klimatet.

Regn kan påverka olika platser på olika sätt, och stora lokala variationer i intensitet kan förekomma. Eftersom inget regn är det andra likt behövs en klassificering för att mer systematiskt kunna arbeta med dimensionering och förebyggande åtgärder.

En sådan klassificering, som används inom bl.a. meteorologiska händelser, är återkomsttid, och denna klassificering är därför vald för indelning av regn i denna handlingsplan. Utan en indelning i olika flöden är det svårt att hitta generella lösningar. Även ansvarsfrågan kan beröras av denna punkt, då olika regnstorlekar kan innebära att olika parter är ansvariga för hanteringen. I händelse av katastrofregn behöver kommunen exempelvis ha en beredskapsplan för sådana tillfällen.

Denna handlingsplan använder sig utav en indelning av regn i fyra kategorier, som grundar sig i ”Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering i Norrköpings kommun”. Indelningarna kommer i denna handlingsplan för dagvatten att benämnas kategori 1- 4, se tabell 4 nedan. Även om vissa åtgärder riktar sig specifikt till en viss kategori, så finns det även åtgärder som är samma för alla kategorier. Dessa har placerats under kategori 1. Som exempel kan nämnas åtgärden *minimera andelen hårdgjord yta* som ger fördelar i alla kategorier, se tabell 6.

Se bilaga 6 för mer information.

Tabell 4. Indelning av olika typer av regn baserat på återkomsttid. Återkomsttiden i kategori 2 är minimikrav vid dimensionering av nya dagvattensystem enligt P110. Olika återkomsttid gäller vid olika typer av bebyggelse; gles/tät bostadsbebyggelse eller centrum- och affärsområden.

Kategori	Information	Återkomsttid
1 (mindre regn)	Vanliga, frekventa och lågintensiva. Motsvarar en regnvolym på ca 10 mm nederbörd, och ska kunna omhändertas lokalt.	1-2 år
2 (stora regn)	Varierande återkomsttid beroende på vald säkerhetsnivå för området. Regn som dagvattenanläggning ska dimensioneras för.	10-30 år
3 (extrema regn)	Större regn eller skyfall, överstiger dagvattenanläggningens dimensionering.	Upp till 100 år
4 (katastrofala regn)	Allvarliga regn som riskerar att påverka samhället negativt i stor utsträckning. Katastrofberedskap	Över 100 år

Skötsel och kontroll

Drift, skötsel- och underhållsplaner måste upprättas för dagvattenanläggningar och i dessa måste anges av vem och i vilken omfattning anläggningsdelarna ska skötas så att de kan fungera under avsedd tid.

Genomförande

Handlingsplanen för dagvatten ska beslutas av kommunfullmäktige. En årlig uppföljning och utvärdering av handlingsplanen ska göras av en grupp med representanter från berörda förvaltningar.

Huvudansvar för att genomföra handlingsplanen för dagvatten har samhällsbyggnadsförvaltningen.

Åtgärder

Åtgärderna i denna handlingsplan är uppdelade i olika kategorier för att få en bättre överblick över vad som faktiskt ska genomföras. Som en guide för hela arbetet med dagvattenhanteringen finns några övergripande åtgärder, presenterade i tabell 5

nedan. Utöver dessa presenteras mer specifika åtgärder för respektive kategori av regn i tabell 6-9 nedan. Ingen prioriteringsordning av dessa åtgärder har skett, inte heller någon tidsmässig rangordning.

Många av åtgärderna är inventeringar eller utredningar. Kunskapen om reningsbehov och risk för översvämningar är i nuläget inte helt aktuell, utan de behöver kompletteras och uppdateras. Detta för att kunna prioritera åtgärder där de har störst effekt och är mest kostnadseffektiva. De redovisade kostnaderna tar endast med kostnad för beskriven åtgärd. Åtgärden kan leda till nya betydligt dyrare åtgärder. De ekonomiska ramarna får sedan avgöra hur mycket som kan investeras årligen i den befintliga miljön.

I bilaga 1 diskuteras de olika åtgärderna i tabellerna nedan, och en mer utförlig förklaring till dessa presenteras.

Tabell 5. Övergripande åtgärder för dagvattenhanteringen i Katrineholms kommun. Dessa åtgärder syftar till att guida hela arbetet med dagvattenhanteringen, och vissa är mer specifika än andra.

Åtgärd	Information	Ansvarig	När	Kostnad	
5.0	Dagvattengrupp	Representanter från berörda förvaltningar. Uppföljning och utvärdering.	SBF	2018	Inom ram
5.1	Rutiner	Rutin och checklista för hanteringen av dagvattenfrågan i planärenden/exploatering. Ta tillvara och synliggör dagvattnet i samband med nya planer.	SBF SVAAB	2018	Inom ram
5.2	Checklista	Vad en dagvattenutredning ska behandla, enligt Svenskt Vatten P105.	SBF	2018	Inom ram
5.3	Dagvattentaxa	Ta fram en taxa som ska finansiera omhändertagandet av dagvatten samt eventuella reningsåtgärder.	SVAAB	2020	
5.4	Beräkningsprogram	IT- verktyg för flödesberäkningar och föroreningshalter.	SVAAB	2019	
5.5	Simulering/ Sårbarhetsanalys	Simulera olika kategorier av regn för att identifiera svaga punkter i nätet. Sårbarhetsanalys med avseende på bl.a. översvämningar och stigande havsnivå. Ska resultera i analyserade risknivåer och tekniskt möjliga åtgärder.	SVAAB SBF	2018	
5.6	Prioriteringslista	Sårbarhetsanalysen ska resultera i en prioriteringslista för var åtgärder främst ska sättas in.	SVAAB	2018	
5.7	Gestaltning	Möjligheterna att använda befintliga dagvattenresurser för att skapa attraktiva miljöer ska utredas.	SBF	2018	Inom ram
5.8	Tillsyn/ Uppföljning	Ta fram rutiner för, samt bedriva tillsyn av verksamhetsutövares dagvattenhantering. Säkerställa att miljö kvalitetsnormerna beaktas.	SBF	2018	Inom ram
5.9	Ansvar	Ansvar vad gäller planerings-, utförande- och driftskedena behöver klargöras. Även ansvar för öppna dagvattendiken och dammar.	SBF SVAAB STF	2018	

Tabell 6 visar de åtgärder som är riktade mot regn inom kategori 1. Åtgärderna i denna kategori har även genomgående fördelar oberoende av regnstorlek, vilket innebär att de underlättar dagvattenhanteringen i alla led. För att inte behöva nämna dessa under varje kategori så behandlas alla under kategori 1.

	Åtgärd	Exempel	Ansvarig	När
6.1	Minimera andelen hårdgjord yta	Lokala lösningar, bestämmelser i planer, genomsläppliga ytor, informationsinsatser.	SBF	2018-2021
6.2	Maximera gröna ytor och träd	Regnträdgårdar, växtlighet, grönområden, gröna tak, dammar.	SBF	2018-2021
6.3	Kräva och förespråka LOD	Krav, regnträdgårdar, gröna tak, höjdsättning, diken, infiltration, information.	SBF	2018-2021
6.4	Hantera flöden efter reningsbehov	Oljeavskiljare, diken med växtlighet, duplikatsystem.	SBF	2018-2021

Tabell 7. Åtgärder riktade mot regn inom kategori 2.

	Åtgärd	Exempel	Ansvarig	När
7.1	Utforma bebyggelse utefter naturliga förutsättningar	Undvika vissa områden, markförhållanden, nedströms/uppströms, avledningsdiken.	SBF	2018-2021
7.2	Dagvattenlösningar tidigt i planeringsstadiet	Förvaltningsövergripande samarbete, kunskap, krav.	SBF	2018-2021
7.3	Planera inför framtida klimat	Höjdsättning, undvika vissa områden, inkludera dagvattenlösningar mer i planerandet, avledningsdiken, välja återkomsttid.	SBF	2018-2021
7.4	Uppgradera eller uppdatera	Komplettera med lösningar, påbörja utbyte av ledningar.	SVAAB	2018–
7.5	Uppföljning och tillsyn	Kontroll av anordning	SBF	2018-2021

Tabell 8. Åtgärder riktade mot regn inom kategori 3.

	Åtgärd	Exempel	Ansvarig	När
8.1	Sekundära avrinningsvägar/översvänningsytor	Parkområden, bollplan, planerade avledningsdiken.	SBF	2018-2021
8.2	Höjdsättning av bebyggelse	Sänka väg, höja bebyggelse vid ny- och ombyggnation i riskområden enligt framtida utredningar.	SBF	2018-2021
8.3	Information om klimatanpassning	Informationsutskick om LOD, framtida klimat. Beredskap.	SBF SVAAB	2018–2021

Tabell 9. Åtgärder riktade mot regn inom kategori 4.

	Åtgärd	Exempel	Ansvarig	När
9.1	Uppdaterad risk och sårbarhetsanalys/krishanteringsplan	Behandla översvämning/katastrofregn i beredskapsplan.	KLF SVAAB	2018-2021
9.2	Informera om klimatanpassning/katastrofer	Informationsutskick om krishantering, hanteringsplan. Framtida klimat.	KLF	2018-2021
9.3	Ha en beredskap hemma vid fall av katastrofala regn	Beredskapsplan för hemmabruk för katastroflägen.	KLF	2018-2021

Katrineholms kommun \

besöksadress Stadshuset Gröna Kulle, Fredsgatan 38
postadress Katrineholms kommun, 641 80 Katrineholm,
telefon Kommunens växel 0150-570 00 (vardagar 8–17)
e-post kommunen@katrineholm.se
webbplats www.katrineholm.se

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

- bilagor

Bilaga 1 – Åtgärder

Övergripande åtgärder

5.0: Sedan en tid tillbaka har arbetet med dagvattenfrågor drivits genom en dagvattengrupp, bestående av representanter från berörda förvaltningar samt SVAAB. Det är även denna grupp som tagit fram detta dokument som en första åtgärd för att mer systematiskt kunna arbeta med dessa frågor.

5.1: För att dagvattenfrågan ska belysas och hanteras på ett likvärdigt sätt i samtliga planärenden/exploateringar, krävs rutiner för detta. Därför föreslår denna handlingsplan en framtagning av sådana rutiner, så att dagvattenfrågan på ett naturligt sätt ska få sin plats i planeringsstadiet, och genom detta underlätta framtidens dagvattenhantering.

5.2: Som stöd för dessa rutiner bör en checklista tas fram. Denna checklista ska beskriva allt som en dagvattenutredning bör innehålla, enligt Svenskt Vatten P105. Om denna checklista används på rätt sätt skapas ett informationsunderlag som sedan kan vara behjälpligt under fortsatt planeringsarbete.

5.3: SVAAB ska utreda och ta fram en dagvattentaxa som ska finansiera omhändertagandet av dagvatten i det allmänna ledningsnätet. Denna taxa ska även finansiera eventuella reningsåtgärder som kan tänkas bli aktuella.

5.4: För att få bättre koll på vilka flöden som Katrineholms kommun behöver arbeta med, ska ett IT- verktyg för flödesberäkningar användas. Detta verktyg kan även användas för att beräkna föroreningshalter i dagvattnet, och simuleringar kan genomföras där svaga punkter eller problemområden kan identifieras.

5.5: SVAAB ska genomföra en simulering av dagvattennätet för olika typer av regn med olika återkomsttid. Detta ska resultera i identifieringen av nätets svaga punkter, och ska ge ytterligare stöd till de inventeringar och flödesberäkningar som sker.

Utöver denna simulering ska även en sårbarhetsanalys tas fram, där hänsyn tas till översvämningar, höjdsättning, påverkan av naturmarksavrinning, ytliga vattenvägar, översvämningssytor samt avloppssystemets belastning av tillskottsvatten. Denna analys ska resultera i risknivåer och tekniskt möjliga åtgärder.

5.6: Sårbarhetsanalysen sammanställs i en prioriteringslista, där de mest prioriterade platserna ska presenteras. Dessa platser är där åtgärder från denna handlingsplan främst ska sättas in.

5.7: I samband med inventeringen ska även möjligheten att använda det befintliga dagvattennätet för att skapa attraktiva miljöer utredas. Fokus för denna punkt ska ligga inom området kring Lasstorpsdiket, Park Norr. Övriga områden ska också utredas, men då nätet ligger så pass djupt ner i marken på många ställen är gestaltningsåtgärden problematisk. Områden där man redan nu vet med sig att detta inte är möjligt bör inte omfattas av denna inventering.

5.8: För att se till att verksamhetsutövare bedriver sin dagvattenhantering på ett riktigt sätt behöver tillsyn ske. För att detta ska bli möjligt behöver dock rutiner för detta tas fram. Dessa ska sedan följas vid tillsyn, och en uppföljning av huruvida miljö kvalitetsnormerna beaktas kan genomföras.

Utöver detta ska det även aktivt arbetas med att separera dagvattnet från spillvattennätet.

5.9: Det finns till viss del oklarheter vad gäller ansvarsförhållandena angående planerings-, utförande- och driftskedena. Detta behöver klarläggas. Ansvar för öppna dagvattendiken behöver också klarläggas.

Kategori 1

6.1: För att efterlikna dagvattnets naturliga färdväg bör andelen hårdgjorda ytor minimeras. I samband med att ytor hårdgörs påverkas dagvattnet ur flera aspekter. För det första ökar avrinningen från denna yta, och större mängder vatten måste tas omhand. För det andra minskas infiltrationen i marken, vilket leder till sämre möjligheter för nybildning av grundvatten. Förutom detta går man även miste om den rening som marken normalt skulle kunnat erbjuda det dagvatten som färdas genom eller över ytan. Istället kommer dagvattnet skölja över den hårdgjorda ytan och föra med sig de föroreningar som finns där, vilket leder till att större mängder föroreningar når recipienterna.

Åtgärden att minimera andelen hårdgjorda ytor syftar således till att reducera mängden dagvatten som behöver avledas, men mervärde finns i denna åtgärd då flera positiva konsekvenser kan identifieras.

6.2: Syftet med att maximera gröna ytor och träd är delvis detsamma som för att minimera de hårdgjorda ytorna, att reducera mängden dagvatten som behöver tas om hand. Men, att ha en separat åtgärd för växtlighet är för att påvisa de andra positiva aspekterna som förknippas med träd och gröna ytor.

Användning av växter i dagvattensammanhang innebär antingen infiltration, filtration eller fördröjning, alla bra beroende på vad huvudsyftet med åtgärden är. Fördröjning är av stor vikt när det gäller att hantera vattenmängder, och faller väl in under hållbar dagvattenhantering. Ju mer vatten som kan fördröjas bland växter och träd i exempelvis diken eller liknande, desto mer dagvatten hanteras lokalt.

Förutom fördröjning bidrar växter även med rening, då de kan ta upp eller binda föroreningar innan de når recipienten. Samtidigt tillåts vattnet infiltrera och bidrar då till grundvattenbildningen.

6.3: Det mest effektiva sättet att hantera dagvattnet är lokalt. Att fördröja och hantera de första 10 mm av varje regn lokalt, innebär

att 75 % av årsvolymen hanteras. Om man istället hanterar de första 15 mm lokalt, resulterar det i 85 % av årsvolymen. Ju mer som omhändertas lokalt, desto mindre belastas dagvattennät och recipienter, och grundvattnet får chans till nybildning.

Genom att ställa krav på LOD vid nyexploatering kan dagvattenmängden lättare hanteras. Kan man sedan uppmuntra fler att följa detta exempel på redan etablerad mark blir fördelarna ännu större.

6.4: Att rena vatten som inte är i behov av rening är inte resurseffektivt. Att inte rena vatten som är i behov av rening är inte miljömässigt försvarbart. En mellanväg måste hittas här, så att reningen av dagvattnet sker utefter reningsbehov. På så sätt undviker man att rena vatten i onödan. Exempelvis skulle det kunna förekomma att dagvatten är påkopplat på avloppsledningar, vilket gör att reningsverket belastas onödigt mycket. Sett från andra hållet kan stora asfaltsytor med föroreningar på avrinna mot recipient utan rening, vilket förflyttar dessa föroreningar till sjöar och vattendrag.

För att hitta en lösning måste man först identifiera de olika reningsbehoven som finns, och sedan arbeta utifrån de förutsättningar som ges.

Kategori 2

7.1: Innan exploatering hade naturen ett eget sätt att hantera dagvattnet. Att efterlikna detta system är vad hållbar dagvattenhantering går ut på. För att lyckas behöver man studera vilka förutsättningar som finns på platsen som ska exploateras. Ligger platsen väldigt lågt bör man kanske inte bygga där med framtidens klimat i åtanke.

7.2: För att effekten av dagvattenhanteringen ska bli så stor som möjligt är det viktigt att den belyses tidigt, redan i planeringsstadiet av nyexploatering. På så sätt kan samtliga inblandade vara införstådda med problematiken och hur man tänker hantera den.

7.3: I dagsläget finns mycket information om hur framtidens klimat kan komma att se ut, både globalt och lokalt. I planeringsstadiet för nyexploatering, och vid framtagning av styrande dokument, är det viktigt att vara uppdaterad med den senaste informationen. Detta för att ha ett stöd i planeringsfasen, så att hänsyn tas till ett växlande klimat med mer nederbörd.

SMHI har en klimatfaktor som kontinuerligt uppdateras. Denna faktor kan användas för att dimensionera dagvattensystem för framtida klimat, och den senast uppdaterade bör alltid användas vid beräkningar.

7.4: Att uppgradera ett befintligt dagvattensystem kan vara mycket kostsamt. Man bör istället leta efter andra sätt att uppdatera systemet så att det ska klara framtidens klimat. Det kan vara kompletteringar i form av andra tidigare föreslagna åtgärder, byten av särskilt underdimensionerade ledningar eller andra för platsen lämpliga lösningar.

7.5: För att kontrollera att åtgärderna blir gjorda bör en uppföljning ske efter en tidsperiod. För specifika åtgärder, som exempelvis oljeavskiljare eller filter, bör även tillsyn förekomma där filter byts eller olja avlägsnas.

Tillsyn och renhållningsåtgärder bör även sättas in på mer ospecifiserade dagvattenlösningar. För att ett dräneringsdike ska behålla sin maximala effekt bör grenar och andra hinder som inte är planerad växtlighet avlägsnas. Detsamma gäller för eventuella galler som sitter vid rör och ledningar. Om detta inte görs riskeras en reduktion i det dagvattenflöde som kan ledas bort via dessa diken eller rör.

Kategori 3

8.1: För att möta framtidens klimat, och göra det bästa för att kunna hantera de dagvattenflöden som kan förekomma, behövs en strategi med åtgärder. Dessa åtgärder bör fokusera på att skydda samhället från allvarliga skador om ett skyfall inträffar. Två

sätt att göra detta på är sekundära avrinningsvägar och översvänningsytor.

Dessa åtgärder är exempel på detaljer som är viktiga att ha med tidigt i planeringsprocessen av nyexploatering, så att det finns fysisk plats för dessa när byggnationen är färdig.

Sekundära avrinningsvägar fungerar som ett komplement till det befintliga dagvattennätet, och har som funktion att avlasta detta när ett allvarligt regn inträffar. De kan vara utformade som diken, och kan stå tomma mestadels. Men när ett kraftigt regn kommer kan det vatten som inte hinner ledas iväg via ledningar avledas via dessa diken. Är det dessutom växtlighet i diken så sker en viss rening och infiltration av dagvattnet.

Översvänningsytor syftar även de till att avlasta det vanliga dagvattensystemet, men inte genom avledning. Istället är detta ytor som är planerade att svämmas över om ett kraftigt regn inträffar, exempelvis bollplaner eller parkområden. Inga fastigheter kommer till skada om dessa svämmas över, och vattnet avdunstar eller infiltreras bort med tiden. På så sätt renas även vattnet något, samtidigt som dagvattennätet avlastas.

8.2: I planeringsprocessen kan man även planera en höjdsättning av byggnader. Om man redan när en byggnad uppförs tänker på framtida vattennivåer, kan man placera byggnaden över dessa. På så sätt skyddas byggnader mot kraftiga regn, samtidigt som lutningen från husets avvattning ner mot en eventuell gata blir högre, vilket underlättar avrinning.

I P105 ges konkreta råd på hur detta och övriga presenterade åtgärder kan se ut, och vad man bör tänka på.

8.3: Som ett sätt att även nå ut till privata fastighetsägare kan informationsmaterial om klimatförändring och klimatanpassning tas fram. Ju fler som är med och bidrar till en hållbar dagvattenhantering desto större resultat kommer nås. Informationen skulle kunna bestå av förslag på åtgärder för den egna trädgården, som även är estetiskt

tilltalande, exempelvis en regnträdgård för lokalt omhändertagande av stuprörsvatten.

Kategori 4

9.1: Eftersom det inte riktigt går att planera bort risken med ett katastrofalt regn, handlar det mer om beredskap. Även om samtliga redan presenterade åtgärder hjälper vid en sådan situation, är det förmodligen inte tillräckligt. Det är heller inte ekonomiskt försvarbart att uppdatera och dimensionera ett dagvattennät för ett katastrofregn.

Ett mer rimligt alternativ är att ha en uppdaterad katastrofberedskapsplan. Detta är även ett lagkrav. Här kan riskområden specificeras, och en handlingsplan kan ingå med hur samhällsnyttiga fastigheter ska skyddas i händelse av katastrof.

9.2; 9.3: På samma sätt som för extrema regn, kan man även här genomföra informationsinsatser mot invånare.

Katastrofberedskap, kanske ta fram en beredskapsplan för hemmabruk som invånare kan ha tillgängligt hemma i händelse av katastrof.

Bilaga 2 – Lagstiftning

Miljöbalken och förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd:

I miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns det bestämmelser om dagvatten. Dagvatten som avleds från sammanhängande bebyggelse och allmän mark i detaljplanelagt området klassas som avloppsvatten. Om avloppsvatten släpps ut i mark, vattenområden eller grundvatten betraktas det som miljöfarlig verksamhet.

Dagvattnet ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att det inte uppstår olägenhet för människors hälsa eller miljön. Innan dagvatten avleds, renas eller tas om hand ska en anmälan till bygg- och miljönämnden göras.

Förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön:

I förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön finns bestämmelser om hur vårt vatten ska skyddas. Sverige har fem vattendistrikt med tillhörande myndigheter som har samordningsansvar för att se till att god ytvatten- och grundvattenstatus uppnås senast 2027 enligt EU:s vattendirektiv.

I Sverige finns miljökvalitetsnormer fastställda för olika typer av vatten. Normerna är juridiskt bindande och kan t ex gälla högsta tillåtna halt av ett ämne i sjöar och vattendrag.

Lag om allmänna vattentjänster:

I lagen om allmänna vattentjänster anges att kommunen har skyldighet att ordna vattentjänster. Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang ska kommunen bestämma verksamhetsområdet och se till att behovet tillgodoses genom en allmän vattentjänst.

Avgift får tas ut för bortledning av dagvatten och även täcka kostnader för eventuell rening av vattnet.

Nationella miljömål:

Dagvatten berör flera av de 16 nationella miljömålen som: Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag och Grundvatten av god kvalitet.

Bilaga 3 – Recipienter

En dagvattenrecipient är detsamma som mottagare av dagvatten. Det finns flera olika typer av recipienter som tar emot dagvatten – diken, bäckar, åar, sjöar, samt infiltration direkt på mark. En del av dagvattennätet är kopplat till kombinerade ledningar (dagvatten plus spillvatten). Detta kan i sin tur innebära att förorenat vatten (spillvatten) från det kombinerade avloppsnätet kan komma ut i dagvattenrecipienterna via bräddningen vid kraftiga regn. Det innebär också en onödig belastning på reningsverken.

Vanligen så brukar recipienter för dagvatten klassas utifrån hur känsliga de är för påverkan

av föroreningar. Klassningen brukar oftast utgå från recipientens skyddsvärde ur naturvårdssynpunkt och nuvarande föroreningssituation. Samtliga recipienter i Katrineholms kommun är idag påverkade av föroreningar och har i de flesta fall höga naturvärden. Det innebär att åtgärder behöver vidtas för samtliga recipienter, för att minska belastningen från dagvatten. I tabell 10 nedan redovisas kortfattat statusen i de recipienter som tar emot dagvatten. I de fall recipienterna är vattenförekomster, redovisas statusen enligt VISS (VattenInformationssystem Sverige).

Tabell 10. Information och status för de olika recipienterna för dagvatten i Katrineholms kommun. dv = dagvatten.

Recipient	Information	Status enligt VISS
Näsnaren	Problem med övergödning och miljögifter. Ingår i Natura-2000 nätverk. Rik fågelsjö, attraktivt besöksområde.	Enligt 2009: otillfredsställande ekologisk status, god kemisk status. Förslag: uppnår ej god kemisk status.
Duveholmssjön	Problem med övergödning och miljögifter. Vid sjön finns bostäder samt badplats.	Enligt 2009: måttlig ekologisk status, god kemisk status. Förslag: uppnår ej god kemisk status.
Djulösjön	Problem med övergödning och miljögifter. Vid sjön finns campingplats samt badplats. Sjön med omgivning är ett attraktivt besöksområde.	Enligt 2009: måttlig ekologisk status, god kemisk status. Förslag: uppnår ej god kemisk status.
Aspån	Problem med övergödning och miljögifter. Tar emot dv från Åsköping. Aspån rinner ut i Öljaren.	Enligt 2009: måttlig ekologisk status, god kemisk status. Förslag: uppnår ej god kemisk status.
Öljaren	Problem med övergödning och miljögifter. I sjön bedrivs yrkesmässigt fiske.	Enligt 2009: Dålig ekologisk status, god kemisk status. Förslag: otillfredsställande ekologisk, uppnår ej god kemisk.
Spetebysjön	Tar emot dv från Valla. Inte klassad i VISS. Provtagningar visar kraftig påverkan av näringsämnen. Tidigare recipient för Vallas avloppsvatten.	
Ramstaån	Tar emot dv från Sköldinge. Ramstaån rinner ut i Älvestasjön.	Föreslagen: Måttlig ekologisk, uppnår ej god ekologisk status.
Älvestasjön	Inte klassad i VISS. Provtagningar visar kraftig påverkan av näringsämnen. Tidigare recipient för Sköldinges avloppsvatten.	

Bilaga 4 – Föroreningar

Halten av föroreningar i dagvattnet beror på markanvändning, nederbördssituation och avrinningsområdets storlek. Dagvatten i bostadsområden är generellt sett mindre förorenat än dagvatten från t.ex. vägar med

mycket trafik. Källor till föroreningar är t.ex. trafik, förbränning, fria metallytor som tak, stolpar och räcken, utsläpp, markföroreningar, se tabell 11 nedan. Regnet innehåller också föroreningar i sig.

Tabell 11. Några av de föroreningar som kan finnas i dagvattnet. Information om var de oftast kommer ifrån samt vilka effekter de kan ha på människor, djur och miljö.

Ämne	Påverkan på människor, vatten och djur	Huvudsakliga källor
Bly	Mycket giftigt för allt liv. Lagras i miljön.	Trafikytor, atmosfäriskt nedfall.
Högfluorerade ämnen (PFOS, PFOA m.fl.)	Höga halter kan ge leverskador och påverka fettmetabolismen, immunförsvaret och reproduktionsförmågan.	Impregnerade textilier, impregnerat papper, rengöringsmedel och brandsläckningsskum.
Kadmium	Giftigt för vattenlevande arter och människor. Kan ge skadad njurfunktion och benskörhet.	El- och värmeproduktion.
Koppar	Höga halter är skadligt för vattenlevande arter.	Tak- och byggnadsdetaljer av koppar och bromsbelägg.
Krom	Cancerframkallande.	Fordon, byggnader och legeringar.
Kvicksilver	Mycket giftigt för människor, djur och växter.	Atmosfäriskt nedfall, produkter som innehåller kvicksilver.
Nickel	Cancerframkallande, giftigt för människor och djur.	Trafik och oljeeldning.
Näringsämnen, fosfor och kväve	Övergödning i sjöar och vattendrag, som orsakar algblomning och syrebrist.	Atmosfäriskt nedfall (kväve), gödningsmedel och bräddat avloppsvatten.
Olja	Skadligt för människor, djur och växter.	Utsläpp/läckage från fordon och cisterner.
PAH	Cancerframkallande och giftiga för människor och vattendjur.	Avgaser, däckslitage och småskalig vedeldning.
Zink	Giftigt i större mängder för människor och djur.	Byggnader, fordon, stolpar och räcken.

Bilaga 5 – Reningskrav och riktvärden

Alla problem med förorenat dagvatten kan inte lösas vid källorna eller genom LOD. Då dagvattnet är mer eller mindre förorenat så behöver det oftast renas innan det släpps ut i sjöar eller vattendrag. Det går inte att generellt ange hur och var dagvattnet ska renas, utan det måste avgöras från fall till fall, utifrån tekniska och ekonomiska förutsättningar, samt av vilka halter av föroreningar som recipienten tål.

I många kommuner görs en klassificering av recipienter utifrån deras känslighet för påverkan av föroreningar. I Katrineholm bedöms samtliga recipienter vara lika känsliga. Näsnaren bedöms vara extra känslig då den ingår i Natura2000-nätverket. I Näsnaren överskrids också några miljö kvalitetsnormer.

Det är inte ekonomiskt försvarbart, att som en generell åtgärd basera rening av dagvattnet på reningsanläggningar, där dagvattnet mynnar i en sjö eller vattendrag.

Det mest effektiva även ur kostnadssynpunkt är, att begränsa föroreningarna redan vid källan. Detta kan ske vid detaljplanläggning, bygglovhantering, exploateringsavtal, genom tillsyn eller via information till olika berörda.

Det är betydligt enklare och med kostnadseffektivt att skapa bra dagvattenlösningar i ny bebyggelse och vid större omdaningar än i befintlig miljö.

Genom fördröjning, översilningsytor och infiltration, s.k. trög dagvattenhantering, kan innehållet av föroreningar till recipienten minskas. Detta förutsätter att dagvattenanläggningarna byggs på ett sådant sätt, att föroreningar kan brytas ned och omhändertags lokalt. Det finns ett stort antal möjliga reningsmetoder, till exempel filter, oljeavskiljare, sedimentationsanläggningar och våtmarker.

Riktvärden för dagvatten

Det är svårt att arbeta med riktvärden för dagvatten. Detta beror på att det inte finns tillräckligt med kunskaper om hur halter av föroreningar i dagvatten påverkar halter av föroreningar i ytvatten.

De riktvärden som Katrineholms kommun ska använda sig av är tillåtna årsmedelhalter för de vanligaste metallerna, miljögifterna och gödningsämnen som finns i dagvatten. Vid direktutsläpp av dagvatten i ett mindre vattendrag tillåts de lägsta halterna medan en verksamhetsutövare tillåts släppa ut de högsta halterna vid sin förbindelsepunkt. Detta under förutsättning att dagvattnet renas i efterföljande dike/recipient. Dagvattnet behöver flera steg av rening innan det når vattendrag och sjöar. Riktvärdena har tagit hänsyn till att en mindre sjö eller vattendrag är mer känslig för ett förorenat dagvatten och har sämre möjligheter att ta hand om höga halter föroreningar.

Provtagning av föroreningar i dagvatten är både tekniskt och ekonomiskt svårt att utföra. Föroreningshalten kan variera kraftigt över tid för samma yta beroende bl.a. på hur mycket det regnar. Det krävs dels flödesproportionell provtagning och provtagning i många utsläppspunkter. I första hand rekommenderas det därför att utredningar utgår från schabloner och beräkningar.

Det finns framtagna schabloner för föroreningshalter i dagvatten och även framtagna schabloner för att uppskatta reningspotentialen för olika dagvattenanläggningar.

Dagvattenavrinningen kan beräknas på olika sätt, i Svenskt Vattens Publikation P110 (2016) förklaras olika metoder för uppskattning av dagvattenavrinning.

I specifika fall kan det vara motiverat att kräva provtagning. Den behöver i så fall vara flödesproportionell och utföras under en längre tid.

Bilaga 6 – Flöden

Regn kan påverka olika platser på olika sätt, och stora lokala variationer i intensitet kan förekomma. Eftersom inget regn är det andra likt behövs en klassificering för att mer systematiskt kunna arbeta med dimensionering och förebyggande åtgärder.

En sådan klassificering, som används inom bl.a. meteorologiska händelser, är återkomsttid.

Begreppet återkomsttid beskriver hur pass vanlig eller ovanlig en händelse är. En händelses återkomsttid anger att denna händelse i genomsnitt inträffar eller överträffas en gång under denna tid. Ett regn med återkomsttiden 10 år innebär således att under en hundraårsperiod kommer denna händelse sannolikt att inträffa i genomsnitt 10 gånger. Något som är viktigt i sammanhanget är dock att alla regn är slumpmässiga och kan inträffa när som helst. Sannolikheten för att ett hundraårsregn ska ske varje enskilt år är 1 %, men även om ett sådant regn nyss skett så kan det fortfarande ske igen året efter. Det krävs långa observationsperioder för att urskilja något slags mönster.

Återkomsttid kan således användas för att kategorisera och jämföra regn. Vid dimensionering av rör eller vid nybyggnation kan återkomsttid även användas som ett mått på säkerhet. Man kan då ange återkomsttid som en säkerhetsnivå, exempelvis vilken typ av regn en ny byggnad minst ska klara av.

En annan parameter som blir viktig när man ska försöka jämföra regn är deras varaktighet. Två regn som båda innebär en nederbördsmängd på 30 mm kan ha olika återkomsttid, beroende på under hur lång tid regnet varade. Om 30 mm faller på ca 10 min klassas det som ett hundraårsregn, men om samma nederbördsvolym faller under 2 timmar sjunker återkomsttiden till ett tioårsregn.

Utgångspunkt:

Att arbeta effektivt med alla typer av flöden på samma gång är svårt. Olika typer av flöden, dvs. regn med olika återkomsttid, kan

kräva olika typer av åtgärder. Även ansvaret för hanteringen av de olika typerna kan variera. För att förenkla och effektivisera arbetet med flödeshanteringen av dagvatten behövs därför en uppdelning. En kategorisering som är genomgående och praktiskt tillämplig.

Norrköpings kommun har i sin ”Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering i Norrköpings kommun” tagit fram en indelning av denna typ. Man har här delat in regn i fyra olika kategorier med individuella definitioner:

- Mindre regn
- Stora regn
- Extrema regn
- Katastrofala regn

Den här indelningen är bra, och erbjuder möjligheten att sätta in specifika åtgärder för varje typ av regn. För att Katrineholms kommun ska kunna arbeta systematiskt med dagvattenfrågor och deras åtgärder behövs en indelning av denna typ. Utan en indelning blir utformningen av åtgärder mer generell, och den maximala effekten utav dessa kan utebli. Med guidning av Norrköpings strategi kan fyra kategorier tas fram, som skiljs åt av olika återkomsttid. Med denna uppdelning kan åtgärder sättas in i det stadiet där det behövs, och åtgärder som endast berör exempelvis katastrofberedskap behöver inte konkurrera med åtgärder för små vardagsregn.

Denna handlingsplan använder sig därför av en indelning i fyra kategorier, som grundar sig i ”Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering i Norrköpings kommun”. De föreslagna åtgärderna kan komma att skilja något då förutsättningar och behov inte nödvändigtvis är de samma. Indelningarna kommer i denna handlingsplan för dagvatten att benämnas kategori 1- 4. Även om vissa åtgärder riktar sig specifikt till en viss kategori, så finns det även åtgärder som är samma för alla kategorier. Dessa har placerats under kategori 1. Som exempel kan nämnas åtgärden *minimera andelen hårdgjord yta* som ger fördelar i alla kategorier.

Förutom att kunna hantera dagens regnmängder, behöver uppmärksamhet även riktas mot framtidens flöden och de förändringar som kan härledas till klimatförändringar. Även om ingen med säkerhet vet hur framtidens klimat kommer se ut, så pekar majoriteten av alla uppgifter på ett varmare klimat med mer regn för Sveriges del.

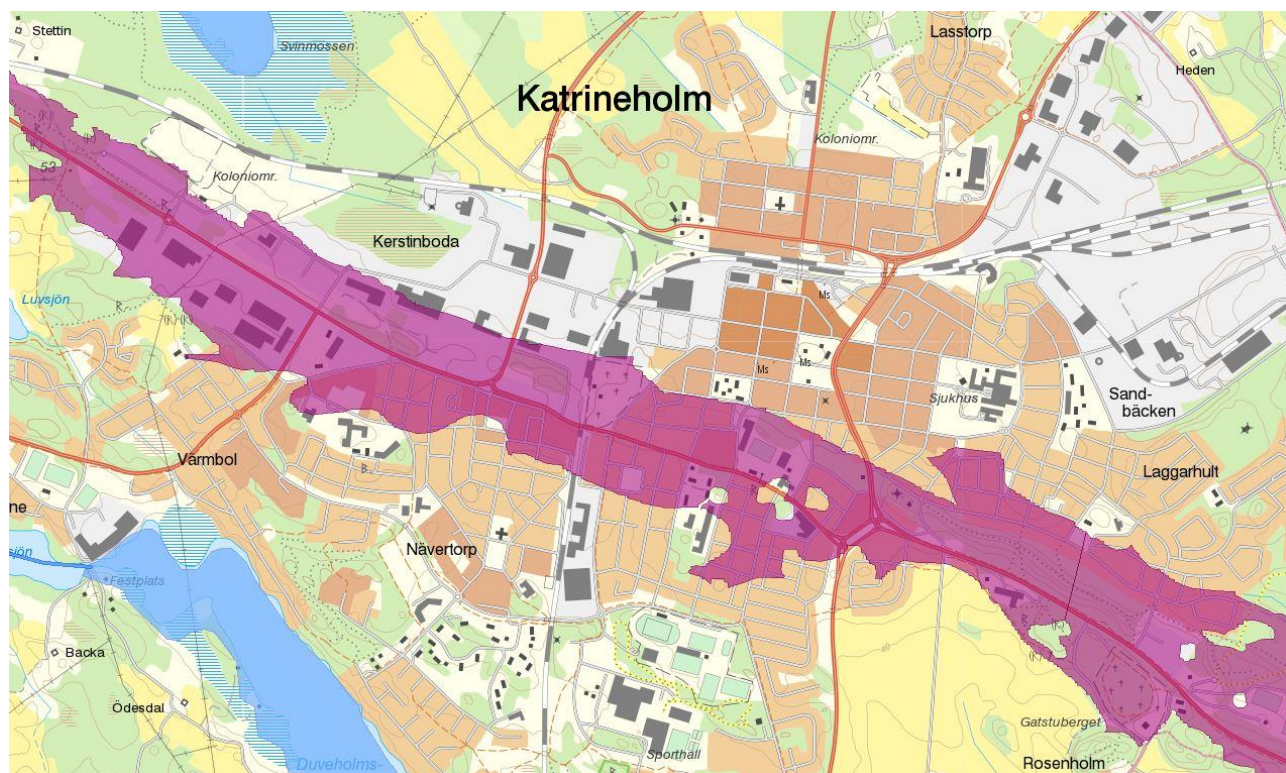
I en rapport framtagen av SMHI beskrivs två framtidsscenarioer för Södermanlands län. Enligt dessa kommer temperaturen höjas med 3-5 grader, och antalet varma dagar öka. Mer relevant för denna handlingsplan är uppgifterna om nederbörd.

Årsmedelnederbörden kommer öka med 15-25 % och störst ökning sker på vinter och vår med upp till 30 %. Den kraftiga nederbörden kommer öka; maximal dygnsnederbörd kan öka med 20-30 % och 1-timmesnederbörden kan öka med upp till 35 %.

De två olika scenarier som används är RCP4,5 och RCP8,5. Det första bygger på antagandet om begränsade utsläpp av växthusgaser, och det andra bygger på ett klimat där utsläppen av växthusgaser är höga. Vilket scenario som är mest troligt är omöjligt att säga, men tillsammans ger de ändå en fingervisning åt vilket håll klimatet är på väg.

Bilaga 7 - grundvattenförekomst

Bilaga 8 – Ordlista

Anläggning: Byggnadsverk som inte kan definieras som husbyggnad, till exempel vägar, broar, utjämningsmagasin och dammar.

Avloppsvatten: Gemensam benämning för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten.

Avrinningskoefficient:

Avrinningskoefficient är ett mått på den maximala andel av ett avrinningsområde som kan bidra till avrinningen. Koefficienten beror på exploateringsgrad, hårdgörningsgrad, lutning och regnintensitet.

Bräddning: När obehandlat vatten går rakt ut till recipient på grund av för stor belastning i systemet.

Dagvatten: Regnvatten eller smältvatten som rinner av från markytan, vägar, takytor m.m.

Detaljplan: Juridiskt bindande dokument som reglerar markens användning och bebyggelse.

Dränering: Avvattning av till exempel jord eller byggnader genom avledning av vatten.

Exploateringsavtal: Civilrättslig överenskommelse mellan markägare och kommun. Upprättas vanligen i samband med upprättande av detaljplan.

Filtration: Att avlägsna föroreningar från vatten, kan ske naturligt via växternas rötter, eller genom användandet av olika typer av filter.

Fördröjning: Utjämning av dagvattenflöde innan det når recipient.

Grundvatten: Vatten som helt fyller hålrum i jord och berg. Vatten som finns under markytan.

Hårdgjord yta: En yta som är tät, vilket förhindrar att vatten infiltreras i marken under, exempelvis asfalt.

Infiltration: Inträngning av vätska i poröst eller sprickigt material, till exempel vattens inträngning i jord eller berg. Vattnet sprids över markytan för att infiltrera ner i markvattenzonen och i huvudsak tas upp av växtligheten eller bidra till grundvattenbildning.

LOD: Lokalt Omhändertagande av Dagvatten. Dagvatten från enskilda fastigheter eller grupper av fastigheter tas omhand inne på privat mark. Detta kan åstadkommas genom infiltration och avdunstning, eller genom fördröjning av dagvattnet.

Policy: Grundprinciper för en organisations handledande i en viss fråga.

Recipient: Mottagare av dagvatten, exempelvis sjö, vattendrag, dike eller infiltration i befintlig mark.

Spillvatten: I regel förorenat vatten från hushåll, industri, arbetsplats, serviceanläggning med mera.

Tungmetall: Metaller vars densitet överstiger 5 g/cm³. Till de vanligaste hör bland annat kvicksilver, kadmium, bly, koppar, zink och krom.

Ytlig dagvattenavledning: Dagvattnet avleds på ytan så det är i kontakt med och påverkas av solljus, växtlighet och mark. Till exempel i diken, bäckar dammar och våtmarker.

Återkomsttid: Tidsintervall (i medeltal, sett över en längre tidsperiod) mellan regn- eller avrinningstillfällena för en viss given intensitet och varaktighet.

Öppen dagvattenlösning: Ett övergripande begrepp som omfattar allt omhändertagande av dagvatten som inte sker genom traditionell avvattning i slutna ledningssystem.

Katrineholms kommun

besöksadress Stadshuset Gröna Kulle, Fredsgatan 38
postadress Katrineholms kommun, 641 80 Katrineholm,
telefon Kommunens växel 0150-570 00 (vardagar 8–17)
e-post kommunen@katrineholm.se
webbplats www.katrineholm.se

Samrådsredogörelse för Handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog i mars 2015 ”Dagvattenpolicy – Riktlinjer för dagvattenhantering i Katrineholms kommun”. Som följd av det beslutet har nu Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat fram en handlingsplan för dagvatten med tillhörande bilaga. Planen har tagits fram i samverkan med representanter från Service- och teknikförvaltningen och Sörmland Vatten och Avfall AB.

Berörda nämnder och bolag har givits möjlighet att yttra sig över innehållet i handlingsplanen inklusive bilagor. Samhällsbyggnadsförvaltningen har beaktat de inkomna remissvaren och hänsyn har tagits i den mån det bedömts möjligt och relevant utifrån handlingsplanens syfte.

Ärendebeskrivning

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021 har varit ute på remiss från den 21 juli till den 25 september. För att underlätta remissvar ordnades med förlängning till 14 november. Remissen gick på sändlista till Service- och tekniknämnden, Bygg- och miljönämnden, Kultur- och turismnämnden, Kommunstyrelsen, KIAB, KFAB, Sörmland Vatten, och Västra Sörmlands räddningstjänst.

Nedan sammanställs de svar och synpunkter som inkommit till Samhällsbyggnadsförvaltningen samt de eventuella ändringar som gjorts utifrån inkomna synpunkter.

Service- och tekniknämnden – Service och tekniknämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget.

Bygg- och miljönämnden – Bygg- och miljönämnden beslutar att anta förvaltningens yttrande som sitt eget.

Kultur- och turismnämnden – Kultur och turismnämnden har inget att erinra mot handlingsplanen och delar planens ställningstagande att dagvatten skall ses som en resurs för att skapa attraktiva miljöer. Ett aktivt arbete med att skapa attraktiva miljöer i samband med omhändertagande av dagvatten blir ett viktigt inslag för Katrineholm som till största delen saknar vattenkontakt.

Kommunstyrelsen – Inget svar då Kommunstyrelsen beslutar i ärendet.

Katrineholms Industrihus AB, KIAB – Inget svar

Katrineholms Fastighets AB, KFAB – KFAB finner dokumentet som mycket väl genomarbetat. Dokumentet beskriver ingående olika ställningstaganden för att utveckla omhändertagandet av de ökande dagvattennivåerna som kan bli konsekvensen av att Katrineholm förtäts allt mer och byggs ut för ett väsentligt högre invånarantal jämfört med idag samt även ha beredskap för klimatförändringen med hänsyn till häftiga regn och översvämningar.

KFAB är angelägen om att erforderliga hänsyn och ansvar tas vid nybyggnation resp. ombyggnationer av KFAB:s fastighetsanläggningar för att bidra till lokalt omhändertagande av dagvatten från KFAB:s byggnader resp. hårdgjorda ytor. Dessa hänsynstaganden kommer naturligtvis att i viss grad påverka byggkostnaderna som i sin tur måste tas ut på lokalanvändarens/bostadshyresgästens hyror. KFAB ser också vikten av att hantering av dag- och dräneringsvatten kommer in tidigt i planeringsprocesserna samt att hänsyn i så stor utsträckning som möjligt tas till lokalt omhändertagande av dagvattnet i kommunens detaljplaneprocesser.

Det är vidare generellt viktigt att i anslutning till exploateringsprocessen ta hänsyn till hållbar dagvattenhantering med hänsyn till infiltration, trög avrinning, mm. vid uppförande av större byggnadskomplex med tillhörande hårdgjorda ytor såsom parkeringar etc.

KFAB har i övrigt inga synpunkter eller kommentarer på det upprättade förslaget till handlingsplan för dagvatten 2018-2021 för Katrineholms kommun och ställer sig bakom dokumentet.

Västra Sörmlands räddningstjänst – inget svar

Sörmland Vatten och Avfall AB (SVAAB) – SVAAB har inkommit med följande synpunkter:

Inledning s. 3, Bakgrund:

SVAABs kommentar: Det är lång tid sedan 1998. Det har ju hänt en del sedan dess. Bör inte det noteras att kommunen lämnat över visst ansvar till bolag och att det inte tydliggjorts vem som ansvarar för vilka moment. Texten är onödig.

(Syftar till stycket: Dagvattenfrågan har tidigare behandlats i 1998: års förslag: ”Katrineholms kommuns, Dagvattenstrategi – Etapp 1”. Detta dokument innehåller en lägesbeskrivning av dagvattensituationen i Katrineholm, men antogs aldrig.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Texten och utredningen hänvisar till andra utredningar som är relevanta att nämnas i sammanhanget. Texten kvarstår.

Inledning s. 3, Avgränsning:

SVAABs kommentar: Bör ha definitionen tydligt att det gäller dagvatten gata och dagvatten fastighet. Att utreda ansvarsfördelning är en åtgärd som ska genomföras och bör därför inte stå med i den inledande texten.

(Syftar till stycket: Handlingsplanen omfattar dagvatten inom hela Katrineholms kommun, men tyngdpunkten ligger inom verksamhetsområde för dagvatten, samt de områden som kommunen har väghållar- eller markägaransvar för.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Att utreda ansvarsfördelning är en åtgärd som ligger i handlingsplanen, Åtgärd 5.9, se bilaga. Det bör ändå stå med vilka områden som handlingsplanen avser i stycket. Texten kvarstår.

Nuläge s. 4, Hållbar dagvattenhantering:

SVAABs kommentar: Man ska väl även se dagvatten som en möjlig förskönare av vår miljö. Tänker öppna dagvattenlösningar osv.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Stycket ”Dagvatten som positivt inslag i stadsmiljön” s. 6 behandlar detta i ett eget kapitel. Texten kvarstår.

Nuläge s. 4-5 LOD:

SVAABs kommentar: Det bör framkomma i en bilaga där alla platser där LOD inte är lämpligt med tanke på EU's direktiv. Vi har ett flertal grundvattenmagasin i kommunen där infiltration inte är lämpligt.

(Syftar till stycket: Ibland kan det av andra skäl vara olämpligt med lokal infiltration t.ex. i vattenskyddsområden eller om marken är förorenad.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Texten kompletteras med ...vattenskyddsområden, grundvattenförekomster eller om marken är förorenad.

Åtgärder s 12, Tabell 5

SVAABs kommentar: SVAAB är huvudman och kan även påverka vad som får släppas på. Därför bör det vara en samsyn mellan nämnd och huvudman. Det behöver tydliggöras i dokumentet vem de olika intressenterna är ex. huvudman, verksamhetsutövare osv..

(Syftar till Tabell 5. Övergripande åtgärder för dagvattenhanteringen i Katrineholms kommun)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: I bilaga 1, Åtgärder förklaras de åtgärder som syftas på i tabellen. Åtgärd 5.9 är att utreda och tydliggöra ansvarsfördelning gällande planerings- utförande- och driftskedena. I dagsläget är detta inte tydligt. Texten kvarstår.

Åtgärder s 13, Tabell 7:

SVAABs kommentar: SVAAB har ingen "möjlighet" resursmässigt att byta ut det ledningar som behövs till 2021. Tidsperioden är orimlig.

(Syftar till Tabell 7. Åtgärder riktade mot regn i kategori 2, åtgärd 7.4, Uppgradera eller uppdatera – Komplettera med lösningar, byt ledningar, tidplan: 2018-2021)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Texten ändras till; Komplettera med lösningar, påbörja utbyte av ledningar. Tidplan 2018-

Åtgärder s 13, Tabell 8:

SVAABs kommentar: Rätt uppdamningsnivå är viktigt för att minska risken för översvämning

(Syftar till Tabell 8. Åtgärder riktade mot regn inom kategori 3, åtgärd 8.2. Höjdsättning av bebyggelse – sänka väg, höja bebyggelse).

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: texten ändras till; Sänka väg, höja bebyggelse vid ny- och ombyggnation i riskområden enligt framtida utredningar.

BILAGA

Övergripande åtgärder s.2

SVAABs kommentar: IT system kan även vara konsult.

(Syftar till åtgärd 5.4: För att få bättre koll på vilka flöden som Katrineholms kommun behöver arbeta med ska ett IT-verktyg för flödesberäkningar användas. Förhoppningsvis kan detta verktyg även användas till att beräkna föroreningshalter i vattnet, och simuleringar kan genomföras där svaga punkter eller problemområden identifieras.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Texten kvarstår. Kommentaren föranleder ingen ändring.

Kategori 2 s. 3-4

SVAABs kommentar: Bör tydliggöras vem som är ansvarig för punkten och hur informations sprids.

(Syftar till åtgärd 7.2: För att effekten av dagvattenhanteringen ska bli så stor som möjligt är det viktigt att den belyses tidigt, redan i planeringsstadiet av nyexploatering. På så sätt kan samtliga inblandade vara införstådda med problematiken och hur man tänker hantera den.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Enligt tabell 7, s 13 i handlingsplanen är Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarig för åtgärd 7.2.

Kategori 3 s. 4

SVAABs kommentar: Överstruket stycke. Bör inte stå med i texten. Den här informationen finns i P110, behöver inte stå med.

(Syftar till stycket: I P110 presenteras statistik på kapacitet och där kan man se att en dagvattenledning med diameter 0,5 m, på 1 m djup, kan avleda ca 500 l i sekunden. Ett dike med samma djup som dagvattenledningen, med flacka kanter, kan i sin tur avleda ca 3900 liter dagvatten i sekunden.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar: Stycket stryks.

Namn Linda Aldebert
Titel: Miljöstrateg/Kommunekolog

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

§ 45

Handlingsplan för dagvatten (KTN/2017:66)

Kultur- och turismnämndens beslut

Kultur- och turismnämnden beslutar i enlighet med kultur- och turismförvaltningens förslag.

Ärendebeskrivning

Kultur- och turismnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter på en remiss gällande handlingsplan för dagvatten 2018 – 2021.

Syftet med handlingsplanen är att föroreningsmängderna och risken för översvämningsskador ska minska samt att tydliggöra och underlätta arbetet med dagvattenfrågor. Handlingsplanen syftar vidare till att riktlinjerna i dagvattenpolicyn och miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Genomgående för handlingsplanen är begreppet ställningstagande vilket ska tolkas som kommunens förhållningssätt i dessa frågor och hur Katrineholms kommun vill arbeta med dagvattenfrågor.

Dagvatten bör ses som en resurs och behandlas med utgångspunkt från ekologiska principer och kretsloppsperspektiv. Man bör sträva efter att använda sig av en kombination av lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) samt transport/rening i öppna dagvattensystem.

Ärendets handlingar

- Tjänsteskrivelse från kultur- och turismförvaltningen, daterad 2017-09-01
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021
- Bilagor

Överläggning

Under kultur- och turismnämndens överläggning yttrar sig Gunnar Karlsson (M) och Cecilia Björk (S).

---

*Beslutet skickas till:
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Akt*

Ordförandens sign

Justerandes sign

BMN §110 ALLM.2017.26

Handlingsplan för dagvatten 2018-2021 Katrineholms kommun

Beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att anta förvaltningens yttrande som sitt eget

Under nämndens överläggning yttrar sig Martin Edgélius (M), Lars Levin (L), Olof Carlsson (V) och Birgitta Hagdahl (S).

Yttrande

Handlingsplanen för dagvatten är bra skriven med tydliga ställningstaganden och utdelning av ansvarsområden. .

Stort fokus ligger på att få in dagvattenfrågorna tidigt i processen, främst inom detaljplanering och exploatering. Ett förtydligande önskas dock gällande hantering och projektering av investeringsprojekt, som exempelvis parker och gator, där påverkan kan vara väldigt stor utan att det har föregåtts av en detaljplanering.

Sammanfattning av ärendet

En handlingsplan för dagvatten är framtagen med syftet att minska föroreningsmängderna och riskerna för översvämningsskador samt att tydliggöra och underlätta arbetet med dagvattenfrågor. Handlingsplanen syftar vidare till att riktlinjerna i dagvattenpolicyn och miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Planen är remitterad till bland annat bygg- och miljönämnden och svar önskas senast 27 september 2017.

Planen har tagits fram med representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och förvaltningen har även huvudansvaret för att genomföra handlingsplanen.

Ärendets handlingar

Tjänsteutlåtande

Remissförslag till handlingsplan för dagvatten 2018-2021.pdf

_____
*Beslutet skickas till:
Samhällsbyggnadsförvaltningen*

Ordförandens sign

Justerandes sign

§ 53

Yttrande avseende remiss - Handlingsplan för dagvatten 2018-2021 (STN/2017:82)

Service- och tekniknämndens beslut

Service- och tekniknämnden beslutar ställa sig bakom service- och teknikförvaltningens yttrande och vidareänder det till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog i mars 2015 ”Dagvattenpolicy – Riktlinjer för dagvattenhantering i Katrineholms kommun”. I policyn, som är ett övergripande inriktningsdokument, beskrivs bland annat ansvarsfördelningen för dagvattenhanteringen och de övergripande riktlinjerna för att uppfylla policyn. Riktlinjer för att uppfylla policyn:

- Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) ska i första hand väljas
- Påverkan på den naturliga vattenbalansen ska minimeras vid exploatering/byggnation
- Öppna dagvattenlösningar ska, där det är lämpligt, i första hand tillämpas
- Föroreningar av dagvatten ska förebyggas redan vid källan
- Om dagvatten har förorenats, så ska det om möjligt, inte blandas med renare dagvatten
- Förorenat dagvatten ska vid behov renas

Som följd av kommunfullmäktiges beslut har samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat fram en handlingsplan för dagvatten. Planen har tagits fram i samverkan med representanter från service- och teknikförvaltningen och Sörmland Vatten. Berörda nämnder och bolag ges nu möjlighet att yttra sig över innehållet i handlingsplanen inklusive bilagor.

Det övergripande syftet med handlingsplanen är att minska föroreningsmängderna och riskerna för översvämningskador samt att tydliggöra och underlätta arbetet med dagvattenfrågor. Handlingsplanen syftar också till att riktlinjerna i dagvattenpolicyn och miljökvalitetsnormerna för vatten ska följas.

Ärendets handlingar

- Tjänsteskrivelse från service- och teknikförvaltningen daterad 2017-09-13
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021
- Handlingsplan för dagvatten 2018-2021, bilagor
- Remiss av handlingsplan för dagvatten 2018-2021

Service- och tekniknämndens överläggning

Under service- och tekniknämndens överläggning yttrar sig Fredrik Hermelin (M), Clas Liljeblad (M) samt verksamhetscontroller Pierre Jansson.

---

*Beslutet skickas till:
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Akten*

KATRINEHOLMS KOMMUN Samhällsbyggnadsförvaltningen	
2017-09-07	
Handlingsnummer 2017:2008	Handläggare SBFFA
Diarienummer KS/2017:353	Diariplan 435

2017-09-05

Katrineholms Kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen

641 80 KATRINEHOLM

Yttrande av handlingsplan för dagvatten 2018 – 2021, Katrineholms Kommun

Katrineholms Fastighets AB (KFAB) får härmed avge följande yttrande avseende förslag till upprättad handlingsplan för dagvatten 2018 - 2021 för Katrineholms Kommun.

KFAB finner dokumentet som mycket väl genomarbetat. Dokumentet beskriver ingående olika ställningständer för att utveckla omhändertagandet av de ökande dagvattennivåerna som kan bli konsekvensen av att Katrineholm förtätas allt mer och byggs ut för ett väsentligt högre invånarantal jämfört med idag samt även att ha beredskap för klimatförändringen med hänsyn till häftiga regn och översvämningar.

KFAB är angelägen om att erforderliga hänsyn och ansvar tas vid nybyggnation resp. ombyggnationer av KFAB:s fastighetsanläggningar för att bidra till lokalt omhändertagande av dagvatten från KFAB:s byggnader resp. hårdgjorda ytor.

Dessa hänsynstaganden kommer naturligtvis att i viss grad påverka byggkostnaderna som i sin tur måste tas ut på lokalanvändarens/bostadshyresgästens hyror.

KFAB ser också vikten av att hantering av dag- och dräneringsvatten kommer in tidigt i planeringsprocesserna samt att hänsyn i så stor utsträckning som möjligt tas till lokalt omhändertagande av dagvattnet i kommunens detaljplaneringsprocesser.

Det är vidare generellt viktigt att i anslutning till exploateringsprocessen ta hänsyn till hållbar dagvattenhantering med hänsyn till infiltration, trög avrinning, mm. vid uppförande av större byggnadskomplex med tillhörande stora hårdgjorda ytor såsom parkeringar etc.

KFAB har i övrigt inga ytterligare synpunkter eller kommentarer på det upprättade förslaget till handlingsplan för dagvatten 2018 – 2021 för Katrineholms Kommun och ställer sig bakom dokumentet.

Med vänlig hälsning

KATRINEHOLMS FASTIGHETS AB

A blue ink signature of Ingmar Eriksson, consisting of a stylized 'I' and 'E' followed by a horizontal line.

Ingmar Eriksson
VD

A blue ink signature of Kjell Peterson, written in a cursive style.

Kjell Peterson
Utredningssekreterare

SVAABs remissvar handlingsplan för dagvatten, förtydligande

Inledning s. 3

Bakgrund:

- *Det är lång tid sedan 1998. Det har ju hänt en del sedan dess. Bör inte det noteras att kommunen lämnat över visst ansvar till bolag och att det inte tydliggjorts vem som ansvarar för vilka moment.*

(Syftar till stycket: Dagvattenfrågan har tidigare behandlats i 1998: års förslag: "Katrineholms kommuns, Dagvattenstrategi – Etapp 1". Detta dokument innehåller en lägesbeskrivning av dagvattensituationen i Katrineholm, men antogs aldrig.)

Svar: Ta bort den texten/stycket. "onödig" information

Avgränsning:

- *Bör ha definitionen tydligt att det gäller dagvatten gata och dagvatten fastighet. (Syftar till stycket: Handlingsplanen omfattar dagvatten inom hela Katrineholms kommun, men tyngdpunkten ligger inom verksamhetsområde för dagvatten, samt de områden som kommunen har våghållar- eller markägaransvar för.) **Det pågår ett arbete med att dela dagvatten fastighet och dagvatten gata, alltså vem som ska ansvara för vad. Ska vara klart under våren 2018 men det kan lika gärna läggas in som en åtgärd och inte i den inledande texten.***

Nuläge s. 4-5

Hållbar dagvattenhantering:

- *Man ska väl även se dagvatten som en möjlig förskönare av vår miljö. Tänker öppna dagvattenlösningar osv.*

LOD:

- *Det bör framkomma i en bilaga där alla platser där LOD inte är lämpligt med tanke på EU's direktiv. **Det här är viktigt, vi har ett flertal grundvattenmagasin i kommunen där infiltration inte är lämpligt!!***

Dagvatten i planerings och projekteringsfasen s 5

Ställningstagande:

- *Fördelningen mellan vad som ska hanteras som dagvatten gata och dagvatten fastighet är också ett ställningstagande i och med att det ska finnas ett beslut om verksamhetsområde för båda dessa frågor. **Ta bort den här kommentaren, projekt pågår kring detta.***

Rening av dagvatten s 7.

- *Blir en viss centrerung i frågan att det gäller Katrineholm city och inte ytterområden. Mest en synpunkt. **ok***

Riktvärden för dagvatten s 8

- *Vem avser nämnden att utföra tillsyn på. Är det tänkt att huvudmannen för VA ska bygga reningsanläggningar om gränsvärden överskrids inom VA område för dagvatten? Här behövs ett förtydligande mellan ansvarsfördelning och tillsyn. Tillika behövs tydliggöras hur arbetet med det förebyggande arbetet ska hanteras. Huvudmannen måste komma in tidigare i bygglovsskedet för att få möjlighet att ge besked på vilken volym dagvatten som systemet kan hantera. osv osv. Förslagsvis så kanske det bör framgå att huvudmannen ansvarar för en viss nederbördsmängd osv. Vi har ju idag ingen nulägesbild. Vad klarar nätet av och hur är dagvattensituationen i*

hela (inget avslut på meningen här, Lindas anm.). **ok. Fortsatta arbetet får utmynna i en ansvarsfördelning mellan kommunen/SVAAB och vem som ska ansvara för vad.**

Höga flöden s 9 - 10

- *P110 ger en riktlinje men vi kanske vill att* (inget avslut på meningen här, Lindas anm.) **ok, hoppa den kommentaren, det viktiga är att vi arbetar enligt gällande standard**
(Syftar till stycket: Vid nybebyggelse/exploatering ska Svensk Vattens branschstandard (P110) för dagvattensystem, i tillämpliga delar följas)
- *Tabell 4: Här bör i tydliggöra vilken nivå som faller på huvudmannen.*
(Syftar till tabell 4. Indelning av olika regn baserat på återkomsttid) **Får bli en åtgärd att reda ut vem som ansvara för vad**

Åtgärder s 11-13

- *Tabell 5: SVAAB är huvudman och kan även påverka vad som får släppas på. Därför bör det vara en samsyn mellan nämnd och huvudman. Det behövs tydliggöras i dokumentet vem de olika intressenterna är ex. huvudman, verksamhetsutövare osv..*
(Syftar till Tabell 5. Övergripande åtgärder för dagvattenhanteringen i Katrineholms kommun) **ok**
- *Tabell 7: Helt omöjligt att detta ska hanteras på så kort varsel. Vad menar ni med detta? Tidsperioden är orimlig och dessutom omöjligt att hantera ekonomiskt.*
(Syftar till Tabell 7. Åtgärder riktade mot regn i kategori 2, åtgärd 7.4, Uppgradera eller uppdatera – Komplettera med lösningar, byt ledningar, tidplan: 2018-2021)
SVAAB har ingen "möjlighet" resursmässigt att byta ut det ledningar som behövs till 2021... möjligtvis påbörja arbetet med att....
- *Tabell 8: Uppdämningsnivåer*
(Syftar till Tabell 8. Åtgärder riktade mot regn inom kategori 3, åtgärd 8.2. Höjdsättning av bebyggelse – sänka väg, höja bebyggelse). **Rätt uppdämningsnivå är viktigt för att minska risken för översvämning!!**

BILAGA 1 - ÅTGÄRDER

Övergripande åtgärder s.2

- *5.3 Ska innehålla dagvatten gata och dagvatten fastighet*
(Syftar till åtgärd 5.3: SVAAB ska utreda och ta fram en dagvattentaxa som ska finansiera omhändertagandet av dagvatten i det allmänna ledningsnätet. Denna taxa ska även finansiera eventuella reningsåtgärder som kan tänkas bli aktuella) **Projekt pågår att definiera dagvatten gata och dagvatten fastighet i Katrineholm. Projektet beräknas klart under våren 2018.**
- *5.4 IT verktyget bör väl vara SVAABs men inget som tagits upp i budgeten. Det är inte stringent i dokumenten. IT system kan även vara konsult.*
(Syftar till åtgärd 5.4: För att få bättre koll på vilka flöden som Katrineholms kommun behöver arbeta med ska ett IT-verktyg för flödesberäkningar användas. Förhoppningsvis kan detta verktyg även användas till att beräkna föroreningshalter i

vattnet, och simuleringar kan genomföras där svaga punkter eller problemområden identifieras. **Med et här menas att det lika gärna kan vara en konsult som gör en modellering.**

Kategori 2 s. 3-4

- *Bör tydliggöras vem som är ansvarig för punkten och hur informations sprids.* (Syftar till åtgärd 7.2: För att effekten av dagvattenhanteringen ska bli så stor som möjligt är det viktigt att den belyses tidigt, redan i planeringsstadiet av nyexploatering. På sås sätt kan samtliga inblandade vara införstådda med problematiken och hur man tänker hantera den.) **Ansvaret bör ligga på SBF tycker jag...**

Kategori 3 s. 4

- *Överstruket stycke. Bör inte stå med i texten. Bör strykas.* (Syftar till stycket: I P110 presenteras statistik på kapacitet och där kan man se att en dagvattenledning med diameter 0,5 m, på 1 m djup, kan avleda ca 500 l i sekunden. Ett dike med samma djup som dagvattenledningen, med flacka kanter, kan i sin tur avleda ca 3900 liter dagvatten i sekunden.) **Den här informationen finns i P110, behöver inte stå med.**

§ 6

Svar på motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar under 2017/2018 (KS/2017:234)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige anser motionen vara besvarad med hänvisning till bildningsnämndens yttrande.

Reservation

Mot beslutet och till förmån för sitt eget yrkande reserverar sig Ewa Callhammar (L).

Sammanfattning av ärendet

Ewa Callhammar (L), Inger Hult (L), Krister Wistbacka (L) och Jesper Ek (L) har lämnat en motion till kommunfullmäktige i vilken de yrkar på att Katrineholm ska öka antalet förskoleavdelningar med minst tolv under perioden 2017-2018 för att sedan fortsätta så att man når målet med högst 15 barn per avdelning.

Kommunledningsförvaltningen har berett ärendet för kommunstyrelsen räkning. I beredningen har yttrande inhämtats från bildningsnämnden. Enligt kommunens övergripande plan med budget för 2018-2020, ska cirka 200 nya förskoleplatser öppnas under 2018 och som motsvarar ungefär 13 avdelningar med 15 barn per avdelning. Samhällsbyggnadsförvaltningen har getts ett särskilt uppdrag att, i samråd med bildningsförvaltningen, lokalisera var ytterligare förskoleplatser ska skapas.

Bildningsnämnden har yttrat sig med anledning av motionen. Av yttrandet framkommer att bildningsförvaltningen har uppdaterat den långsiktiga planen för utbyggnad av förskolan. Planen visar i detalj bedömningen av framtida barnkullars storlek och vad som krävs för att behålla eller sänka barngruppernas storlek samt att bildningsnämnden, tillsammans med Katrineholms Fastighets AB, projekterat för nya förskoleplatser under 2018.

Ärendets handlingar

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2018-01-03
- Ordförandens förslag till beslut
- Motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under åren 2017/2018
- Sammanträdesprotokoll från bildningsnämnden, § 55, 2017-11-07

Kommunstyrelsens överläggning

Under kommunstyrelsens överläggning yttrar sig Ewa Callhammar (L) och Göran Dahlström (S).

Förslag och yrkande

Ewa Callhammar (L) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Efter avslutad överläggning ställer ordföranden proposition på ordförandens förslag till beslut och Ewa Callhammars (L) yrkande. Han finner att styrelsen biträder ordförandens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Akten

KOMMUNSTYRELSEN

Datum
2018-01-03

1 (1)
Vår beteckning
KS/2017:234 - 019

Vår handläggare

Ert datum

Er beteckning

Kommunstyrelsen

Svar på motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under åren 2017/2018

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anse motionen vara besvarad med hänvisning till bildningsnämndens yttrande.

Kommunstyrelsen

Svar på motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under 2017/2018

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen lämnar inget förslag till beslut.

Sammanfattning av ärendet

Ewa Callhammar (L), Inger Hult (L), Krister Wistbacka (L) och Jesper Ek (L) har lämnat en motion till kommunfullmäktige i vilken de yrkar på att Katrineholm ska öka antalet förskoleavdelningar med minst tolv under perioden 2017-2018 för att sedan fortsätta så att man når målet med högst 15 barn per avdelning.

Kommunledningsförvaltningen har berett ärendet för kommunstyrelsen räkning. I beredningen har yttrande inhämtats från bildningsnämnden. Enligt kommunens övergripande plan med budget för 2018-2020, ska cirka 200 nya förskoleplatser öppnas under 2018 och som motsvarar ungefär 13 avdelningar med 15 barn per avdelning. Samhällsbyggnadsförvaltningen har getts ett särskilt uppdrag att, i samråd med bildningsförvaltningen, lokalisera var ytterligare förskoleplatser ska skapas.

Bildningsnämnden har yttrat sig med anledning av motionen. Av yttrandet framkommer att bildningsförvaltningen har uppdaterat den långsiktiga planen för utbyggnad av förskolan. Planen visar i detalj bedömningen av framtida barnkullars storlek och vad som krävs för att behålla eller sänka barngruppernas storlek samt att bildningsnämnden, tillsammans med Katrineholms Fastighets AB, projekterat för nya förskoleplatser under 2018.

Ärendets handlingar

- Ordförandens förslag till beslut
- Motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under åren 2017/2018
- Sammanträdesprotokoll från bildningsnämnden, § 55, 2017-11-07

Ärendebeskrivning

Ewa Callhammar (L), Inger Hult (L), Krister Wistbacka (L) och Jesper Ek (L) har i en motion till kommunfullmäktige yrkat på att Katrineholm ska öka antalet förskoleavdelningar med minst tolv under perioden 2017-2018 för att sedan fortsätta så att man når målet med högst 15 barn per avdelning.

Kommunledningsförvaltningen har berett ärendet för kommunstyrelsen räkning. I beredningen har yttrande inhämtats från bildningsnämnden.

Förvaltningens bedömning

Motionärerna framhåller att barngruppens storlek är av stor betydelse för barnens utveckling och trygghet. Motionärerna pekar också på att sjukskrivningstalen i förskolan är höga och att det finns anledning att misstänka att många av sjukskrivningarna är arbetsrelaterade.

Bildningsnämnden har yttrat sig över motionen. Av nämndens yttrande framkommer att bildningsförvaltningen tidigare under 2017 haft i uppdrag att uppdatera den långsiktiga planen för utbyggnaden av förskolan och redovisades för nämnden i juni 2017. I planen redovisas bl a de framtida barnkullarnas storlek samt vad som krävs för att behålla eller sänka barnkullarnas storlek. Nämnden säger också i sitt yttrande, att i det ovan angivna uppdraget ingick även, att i samråd med Katrineholms Fastighets AB, projektera för nya förskoleplatser under 2018.

I kommunens övergripande plan med budget för 2018-2020 sägs att det inom förskolan pågår en kraftig utbyggnad. Sedan årsskiftet 2013/14 har sammanlagt arton nya förskoleavdelningar öppnats. Under 2018 ska ytterligare cirka 200 nya förskoleplatser öppnas. Detta motsvarar ungefär 13 avdelningar med 15 barn vardera. De nya platserna skapas vid förskolorna Bäverhyddan/Junibacken, Karossen och Örnen.

Vidare, framkommer av den övergripande planen med budget, att samhällsbyggnadsförvaltningen, i samråd med bildningsförvaltningen, ges i uppdrag att bildningsförvaltningen lokalisera var ytterligare förskoleplatser ska skapas utifrån den långsiktiga planen för utbyggnad av förskolan för att inte tappa fart i den fortsatta utbyggnaden av förskolan under 2019 och kommande år.

För kommunledningsförvaltningen

Per Johansson

*Beslutet skickas till:
Bildningsnämnden
Akten*

Katrineholm 2017-04-12

Motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under åren 2017/2018.

Bakgrund:

Idag i Katrineholms kommun finns det 95 avdelningar alla utom en drivs av kommunen. Det är drygt 1870 barn på våra förskolor idag och det kommer öka fram till i sommar och sedan går det ner i början av augusti för att sedan öka igen. Majoriteten S/M har i uppföljningen av kommunplanen markerat förskolan som grön lika med att man har byggt ut förskolan efter behovet, alltså uppfyllt vallöftet i kommunplanen. Visst har man byggt nya förskoleavdelningar men man har också under den här tiden tagit bort avdelningar t.ex. Pandan på Sandbäcken som idag används av skolan. Antalet barn ligger kvar på i snitt ca 20 barn per avdelning, alltså många avdelningar som har betydligt fler barn per avdelning.

Vi vet genom forskningen att storleken på barngrupperna inom förskolan har stor betydelse för barnens utveckling och trygghet. Vi i Liberalerna anser att max antal per avdelning bör vara högst 15 barn (vilket också S hade i valet 2014). För att vi ska nå dit måste vi bygga ut förskolan rejält, 30 nya avdelningar med dagens antal barn och vi vill ju växa så egentligen kommer behovet vara betydligt fler. I majoritetens budget för 2017-2019 finns ingen fortsatt utbyggnad med utan man har endast gett Kfab ett uppdrag att kolla på detta. Det behövs ingen utredning utan Bygg ut förskolan så att både barn och föräldrar kan känna sig trygga med förskolans verksamhet.

Sjukskrivningarna inom personalen på våra förskolor har nu länge legat väldigt högt och många sjukskrivningar är troligen arbetsrelaterade. Delningstalet när det gäller personal på våra förskolor höjdes i samband med att majoriteten drog ner bildningsnämndens budget 2012 och man var tvungen att göra stora besparingar. Detta har därefter inte återgått utan man har efter det fler barn per personal innan man får förstärkning. Att personalen arbetar under stor press och har svårt att hinna med sitt uppdrag är fullt förståeligt. Den arbetsmiljö som både barn och personal har är inte acceptabel utan för att barnen ska kunna utvecklas,

stimuleras, få återhämtning, få egen tid med personal så krävs det mindre grupper inom förskolan.

Yrkande:

Liberalerna yrkar på att Katrineholms Kommun skall öka antalet förskoleavdelningar med minst ytterligare tolv under 2017/2018 för att sedan fortsätta så man når målet högst 15 barn per avdelning.

Katrineholm 12 april 2017

Ewa Callhammar

Inger Hult

Krister Wistbacka

Jesper Ek

§ 55

Förslag yttrande över motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar under åren 2017/2018 (BIN/2017:99)

Bildningsnämndens beslut

Bildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige anse motionen vara besvarad.

Reservation

Jesper Ek (L) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Ewa Callhammar, Inger Hult, Krister Wistbacka och Jesper Ek (samtliga L) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige i vilken yrkas att Katrineholms kommun ska öka antalet förskoleavdelningar med minst ytterligare tolv under 2017/2018 för att sedan fortsätta så att man når målet högst 15 barn per avdelning.

I motionen framhålls att barngruppers storlek i förskolan har stor betydelse för barns utveckling och trygghet. Man pekar också på att sjukskrivningstalen i förskolan ligger högt och att många av dessa troligen är arbetsrelaterade. Det framhålls också att ingen fortsatt förskoleutbyggnad finns med i majoritetens budget för 2017-2019 även om KFAB haft i uppdrag att titta på detta. Sedan 2013 har sammanlagt 20 nya avdelningar öppnats.

Bildningsförvaltningen har nyligen haft i uppdrag att uppdatera den långsiktiga planen för utbyggnad av förskolan. Uppföljningen presenterades i bildningsnämnden i juni 2017. Här redovisades i detalj bedömning av framtida barnkullars storlek och vad som krävs för att behålla eller sänka barngruppernas storlek.

I uppdraget ovan ingick även att, i samarbete med KFAB, projektera för 80 nya förskoleplatser 2018.

Ärendets handlingar

- Motion om att öppna minst tolv nya förskoleavdelningar i Katrineholms kommun under åren 2017/2018

Bildningsnämndens överläggning

Under bildningsnämndens överläggning yttrar sig Johan Söderberg (S) och Jesper Ek (L).

Förslag och yrkanden

Jesper Ek (L) yrkar att bildningsnämnden ska besluta föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Ordförandens sign

Justerandes sign

Beslutsgång

Efter avslutad överläggning godkänner bildningsnämnden ordförandens förslag till beslutsgång.

Ordförande ställer bildningsförvaltningens förslag mot Jesper Ek:s (L) förslag och finner att bildningsnämnden beslutar enligt bildningsförvaltningens förslag.

_____

Ordförandens sign

Justerandes sign

§ 7

Svar på motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun (KS/2017:442)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till vård- och omsorgsnämndens yttrande

Särskilt yttrande

Styrelsen medger att Joha Frondelius (KD) får foga ett särskilt yttrande till protokollet. Det särskilda yttrande redovisas som bilaga B.

Sammanfattning av ärendet

Marian Loley (KD) och Joha Frondelius (KD) har lämnat en motion till kommunfullmäktige i vilken de yrkar på att kommunfullmäktige beslutar utreda möjligheten att införa äldreboendegaranti för de som är över 85 år gamla samt lämna förslag till hur denna snarast kan införas i Katrineholms kommun.

I beredningen av ärendet, har yttrande inhämtats från vård- och omsorgsnämnden. Av nämndens yttrande framkommer att kommunen är skyldig att inrätta särskilda boenden och att bostad i sådana är behovsprövade och beviljas utifrån socialtjänstlagen. Det innebär, enligt vård- och omsorgsnämnden, att motionen intentioner om äldreboendegaranti inte är genomförbar av juridiska skäl.

Ärendets handlingar

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2018-01-03
- Ordförandens förslag till beslut
- Motion: inför äldreboendegaranti i Katrineholms kommun
- Sammanträdesprotokoll från vård- och omsorgsnämnden, § 112, 2017-12-07

Kommunstyrelsens överläggning

Under kommunstyrelsens överläggning yttrar sig Joha Frondelius (KD).

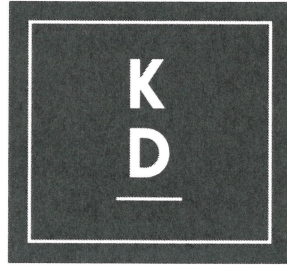
Särskilt yttrande

Joha Frondelius (KD) framför till kommunstyrelsen att han önskar få foga ett särskilt yttrande till protokollet, vilket styrelsen medger.

Beslutet skickas till:

Akten

Katrineholm 2018-01-24

Särskilt yttrande KS/2017:442 - 714
Angående motion om att införa en äldreboendegaranti.

På nationell nivå arbetar Kristdemokraterna för att införa en äldreboendegaranti. Vi vill genom denna garanti öka äldres självbestämmande genom att alla över 85 år, när och om de själva så önskar, ha rätt att flytta till ett anpassat boende utan biståndsbedömning. I väntan på denna ändring i Socialtjänstlagen, anser vi att Katrineholm ska införa en lokal äldreboendegaranti. En garanti som innebär att vid en ansökan om särskilt boende från en person som är 85 år eller äldre, ska åldern väga tungt och vara vägledande vid bedömningen av vård- och omsorgsbehovet.

Joha Frondelius KD
Ers kommunstyrelsen Katrineholm

KOMMUNSTYRELSEN

Datum
2018-01-03

1 (1)
Vår beteckning
KS/2017:442 - 714

Vår handläggare

Ert datum

Er beteckning

Kommunstyrelsen

Svar på motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till vård- och omsorgsnämndens yttrande.

Kommunstyrelsen

Svar på motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen lämnar inget förslag till beslut.

Sammanfattning av ärendet

Marian Loley (KD) och Joha Frondelius (KD) har lämnat en motion till kommunfullmäktige i vilken de yrkar på att kommunfullmäktige beslutar utreda möjligheten att införa äldreboendegaranti för de som är över 85 år gamla samt lämna förslag till hur denna snarast kan införas i Katrineholms kommun.

I beredningen av ärendet, har yttrande inhämtats från vård- och omsorgsnämnden. Av nämndens yttrande framkommer att kommunen är skyldig att inrätta särskilda boenden och att bostad i sådana är behovsprövade och beviljas utifrån socialtjänstlagen. Det innebär, enligt vård- och omsorgsnämnden, att motionen intentioner om äldreboendegaranti inte är genomförbar av juridiska skäl.

Ärendets handlingar

- Ordförandens förslag till beslut
- Motion: inför äldreboendegaranti i Katrineholms kommun
- Sammanträdesprotokoll från vård- och omsorgsnämnden, § 112, 2017-12-07

Ärendebeskrivning

Marian Loley (KD) och Joha Frondelius (KD) har lämnat en motion till kommunfullmäktige i vilken de yrkar på att kommunfullmäktige beslutar utreda möjligheten att införa äldreboendegaranti för dem över 85 år och lämna förslag på hur detta snarast kan införas i kommunen.

Kommunledningsförvaltningen bereder ärendet för kommunstyrelsens räkning. I beredningen av ärendet har yttrande inhämtats från vård- och omsorgsnämnden. Å

Förvaltningens bedömning

Av yttrandet från vård- och omsorgsnämnden framkommer att kommunen har skyldighet att inrätta särskilda boenden för äldre och att bostad i form av särskilt boende beviljas alltid genom beslut med stöd av socialtjänstlagen.

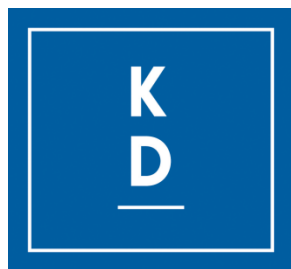
Innan beslut om bostad i särskilt boende fattas, genomförs en utredning och prövning enligt socialtjänstlagens regler. De personer som beviljas ett särskilt boende har stora behov av omfattande insatser. Behovet av vård och omsorg bedöms utifrån nuvarande bostadens tillgänglighet och standard. Den enskildes upplevelse av otrygghet är också en betydelsefull faktor.

Vård- och omsorgsnämnden menar att då särskilt boende prövas och beviljas utifrån socialtjänstlagen, innebär det att motionens intentioner om äldreboendegaranti inte är genomförbar utifrån juridiska aspekter. Vård- och omsorgsnämndens bedömning är därför att kommunfullmäktige bör avslå motionen.

För kommunledningsförvaltningen

Per Johansson

*Beslutet skickas till:
Vård- och omsorgsnämnden*

MOTION

Katrineholm 6 september 2017

Inför äldreboendegaranti i Katrineholms kommun.

Att bygga ett samhälle där alla kan åldras i trygghet och värdighet är ett angeläget mål för Kristdemokraterna. Ett välfärdssamhälle kan i hög grad bedömas utifrån kriterier som respekt, tillvaratagande och omsorg om den äldre generationen. Vi menar att detta måste vara utgångspunkten också för vår kommuns äldreomsorg.

Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Skälet till att vilja flytta till ett boende är förstås ofta medicinska, när behovet av praktisk hjälp med vård och omsorg i vardagen blir så påtagligt att hemtjänsten inte längre är det bästa alternativet. Men det finns också en stor grupp äldre som upplever otrygghet och ensamhet och därför behöver en annan boendeform. Kommunens ansvar är att se till att det finns platser för dem som behöver det. Det kommer att kräva att fler boenden byggs i olika storlekar.

Det finns ingen åldersgräns som upphäver rätten att bestämma över sin vardag. Vi vill öka äldres självbestämmande genom att kommunen erbjuder äldre plats i särskilt boende när och om de själva så önskar utan att det görs en biståndsbedömning. Denna rätt skall gälla för alla över 85 år. De ska ha rätt att få en plats i ett trygghetsboende, serviceboende eller särskilt boende. Detta är en mycket viktig satsning för dem som är över 85 år både ur fördelningpolitiskt perspektiv men även för att ett tryggt boende är oerhört viktigt särskilt för äldre.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta

Att utreda möjligheten att införa äldreboendegaranti för dem över 85 år och lämna förslag på hur detta snarast kan införas i vår kommun.

Marian Loley & Joha Frondelius

§ 112

Yttrande över motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun (VON/2017:60)

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom förvaltningens yttrande/bedömning och översänder det som sitt eget till kommunledningsförvaltningen.
2. Nämnden föreslår att motionen avslås.

Sammanfattning av ärendet

Kristdemokraterna har lämnat in en motion med förslag om att införa äldreboendegaranti för medborgare över 85 år i Katrineholms kommun. Kommunledningsförvaltningen har översänt motionen för yttrande till vård- och omsorgsnämnden senast den 29 december 2017.

Vård- och omsorgsförvaltningens yttrande/bedömning

Kommunen har skyldighet att inrätta särskilda boenden för äldre. Bostad i form av särskilt boende beviljas alltid genom beslut utifrån Socialtjänstlagen. Innan beslut om bostad i särskilt boende fattas, genomförs en utredning enligt Socialtjänstlagens regler. De personer som beviljas ett särskilt boende har stora behov av omfattande insatser. Utöver vård- och omsorgsbehovet vägs även den nuvarande bostadens tillgänglighet och standard in i bedömningen. Den enskildes upplevelse av otrygghet är också en betydelsefull faktor. Då bostad i särskilt boende beviljas genom beslut utifrån Socialtjänstlagen, bedöms förslaget inte vara genomförbart utifrån juridiska aspekter. Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning är att avslå motionen då förslaget inte är genomförbart utifrån Socialtjänstlagen.

Ärendets handlingar

- Motion från Kristdemokraterna, 6 september 2017:
Inför äldreboendegaranti i Katrineholms kommun
- Remiss från Kommunledningsförvaltningen 5 oktober 2017:
Motion om att införa äldreboendegaranti i Katrineholms kommun

Vård- och omsorgsnämndens överläggning

Under vård- och omsorgsnämndens överläggning yttrar sig Ulrica Truedsson (S) och Inger Björklund (KD) samt förvaltningschef Päivi Kabran.

Förslag och yrkanden

Inger Björklund (KD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Efter avslutad överläggning godkänner nämnden ordförandens förslag till beslutsgång.

Ordföranden ställer Inger Björklunds bifallsyrkande mot förvaltningens förslag. Hon finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till: Kommunledningsförvaltningen, akten

Meddelanden

Förslag till beslut

Meddelandena läggs till handlingarna.

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL - fjärde kvartalet 2017

Socialnämnden beslutar att godkänna rapporten om ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) för fjärde kvartalet 2017.

För tredje kvartalet 2017 finns inga (0) gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månaden från beslutsdatum.

Rapportering av ej verkställda beslut fjärde kvartalet 2017

Vård- och omsorgsnämnden godkänner rapporteringen av ej verkställda gynnande biståndsbeslut.

Nämnden godkänner förvaltningens rapporter till Inspektionen för vård och omsorg och revisorerna.

Vid fjärde kvartalets rapportering fanns följande ej verkställda beslut:

Äldreomsorg – särskilt boende 13 (6 kvinnor, 7 män)

Upplysning: 4 beslut (2 kvinnor och 2 män) var verkställda vid rapporteringstillfället.

Omsorg till personer med funktionsnedsättning LSS 11 (3 kvinnor, 8 män)

Upplysning: Några har kompenserande insatser samt boende i avlastningsrum i avvaktan på plats.

5 beslut kommer att verkställas i februari 2018.

1 kvinna och 1 man har tackat nej till varsitt erbjudande om bostad i februari.